

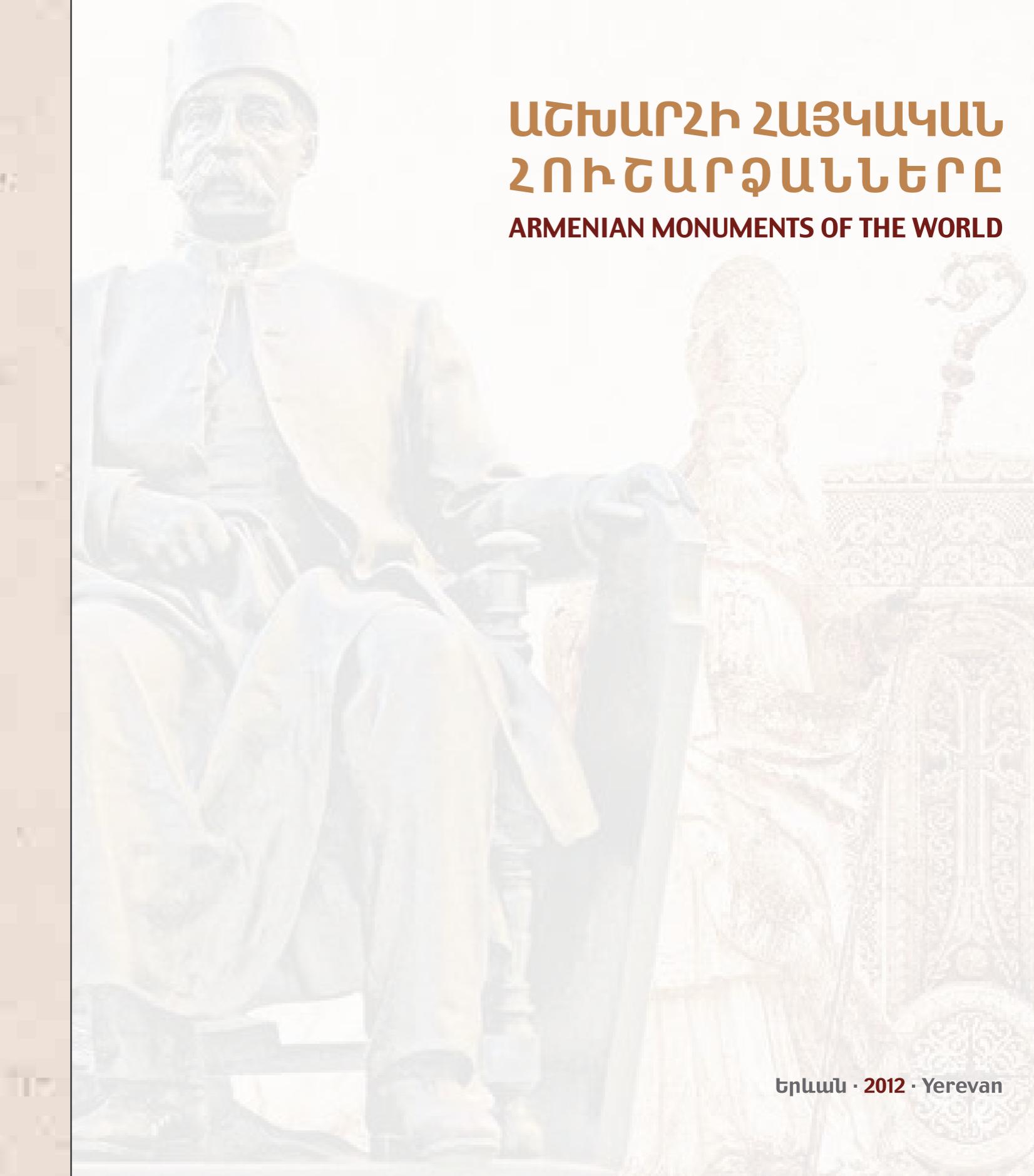
ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՀՈՒԹԱՐՁԱՆՆԵՐԸ

ARMENIAN MONUMENTS OF THE WORLD

ԱՇԽԱՐԴԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՀՈՒՇԱԳԱՍՏԵՐԸ

ARMENIAN MONUMENTS OF THE WORLD

Երևան · 2012 · Yerevan

ՀԴՏ 725. 945 (479.25)
ԳԴՄ 85. 11 (22)
Ա 653

Ա 653
Աշխարհի հայկական հուշարձանները.
հուշարձանները.-
Եր.: Անտառես, 2012.
Մաս 2.-128 էջ:

Armenian Monuments of the
World
Yer.: Antares, 2012.
Part 2.-128 pp.

Գորի վրա աշխատել են՝
Անի Որսկանյանը
Թագուհի Կարապետյանը
Սարգիս Կարապետյանը
Մովսես Դեմիրճյանը
Ռուզան Գրշունին
Զավեն Բոյաջյանը
Անի Աբրահամյանը
Արմեն Անանյանը
Արմեն Մելքոնյանը
Դավիթ Բոյաջյանը
Ներսես Մարտիրոսյանը
Լուսինե Ալիմյանը
Աշխագծի դեկավար՝
Ռաֆայել Հովհաննիսյան

Project Team
Ani Vorskanyan
Taguhi Karapetyan
Sargis Karapetyan
Movses Demirtchyan
Ruzan Grchuni
Zaven Boyajyan
Ani Abrahanyan
Armen Ananyan
Armen Melkumyan
Davit Boyajyan
Nerses Martirosyan
Lusine Alimyan
Head of Project
Rafael Hovhannisyan

Նախատեսված չէ վաճառքի համար:
Not for sale.

Բոլոր իրավունքները պաշտպանված են:
All rights reserved.

«Աշխարհի հայկական հուշարձանները» գրքի երկրորդ
հատորում ներկայացվում են Եվրոպայի, Հարավային
Ամերիկայի, Աֆրիկայի, Ավստրալիայի և Հարավարևելյան
Ասիայի հայկական կոթողները:

The second volume of the **Armenian Monuments of the World**
presents the Armenian monuments in Europe, South America,
Africa, Australia and South-East Asia.

ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԸ

ARMENIAN MONUMENTS OF THE WORLD

Հատոր II   Volume II

Բովանդակություն	Contents	
Ներածական խոսք	4	Opening Address
Նախարար	6	Preface
Եվրոպա <i>/Հարուսակություն/</i>	8	Europe <i>/Continuation/</i>
Ֆրանսիա	10	France
Պորտուգալիա	22	Portugal
Նիդերլանդներ	24	The Netherlands
Հունաստան	32	Greece
Կիպրոս	36	Cyprus
Իտալիա	40	Italy
Գերմանիա	44	Germany
Բուլղարիա	52	Bulgaria
Բելգիա	53	Belgium
Հարավային Ամերիկա	54	South America
Արգենտինա	56	Argentina
Բրազիլիա	74	Brazil
Ուրուգվայ	84	Uruguay
Չիլի	90	Chile
Վենեսուելա	92	Venezuela
Աֆրիկա	94	Africa
Եգիպտոս	96	Egypt
Սուդան	110	Sudan
Եթովպիա	111	Ethiopia
Ավստրալիա	112	Australia
Հարավարևելյան Ասիա	120	South-East Asia
Սինգապուր	122	Singapore
Մալայզիա	127	Malaysia

ISBN 978-9939-51-451-2

©«Դեկոն» ՓԲԸ, 2012
©"K-Telecom" CJSC, 2012

©«Համահայկական աշխարհագրական ասոցիացիա», 2012
©"Panarmenian Geographic Association", 2012

ԱՇԽԱՐՉԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԸ

ARMENIAN MONUMENTS OF THE WORLD

Հարգելի՝ ընթերցող,

Ուրախ և հպարտ եմ արձանագրելու, որ աշխարհում ստեղծված հայկական բազմաթիվ հուշարձանները գրքով ներկայացնելու՝ մեր և «Համահայկական աշխարհագրական ասոցիացիայի» համատեղ նախաձեռնությունն արդեն ավանդույթ է դարձել:

Մեզ՝ հայերիս, բազում փորձություններ են բաժին հասել պատմության ընթացքում: Պատմության քառութիներով աշխարհի տարբեր անկյուններ հասնելով՝ մենք պտղատու ծարի պես արմատ ենք գցել: Հայերն այսօր սպոռում են աշխարհի գրեթե բոլոր երկրներում, կիսում են իրենց հյուրընկալած ժողովուրդների ուղախությունն ու վիշտը և, սեփական արժեքներն ու ավանդույթները պահպանելով, հայի անցյալը փառաբանելով, ազգային ապագան կերտելով՝ իրենց լուման են ներդնում այդ երկրների բարեկեցությունն ապահովելու համար: Հիշենք հայկական ծագմամբ բազմաթիվ պետական գործիչների, գիլվորականների, գիտնականների, բարերարների, գործարանների և բոլոր նրանց, ովքեր որոշիչ դեր են ունեցել և ունեն օտար երկրներում՝ արժանանալով տարբեր ազգերի հպարտությանն ու պատվարեր հարգանքին:

Այդ հայորդիների կյանքն ու գործունեությունը, սակայն, անկախ նրանց կեցության վայրից, առաջին հերթին պետք է իրենց արժանի գնահատանքը ստանան Հայաստանում և հայերի շրջանում:

Այս գիրքը Ձեր ուշադրության և ներկայացնում նշանավոր հայերի պատվին ստեղծված հուշարձաններ, հայ վարպետների, ինչպես նաև Հայաստանին և հայ ժողովրդին այս կամ այս կերպ առնչվող գործեր: Գիրքը հարգանքի համեստ տուրք և երահստագիտության հավաստիք է բոլոր նրանց հանդեպ, ովքեր բարձր են պահում հայի անունը:

Արտասահմանում գտնվող հայկական հուշարձաններին ծանոթանալը սոսկ գեղագիտական հաճույք չե՞տ: Այդ հուշարձաններն այս բազմաթիվ միջոցներից են, որոնցով մենք պահպանում ենք կապը մեր նախնիների և աշխարհով մեկ սփյուռք մեր հայրենակիցների հետ և մեր փառապանծ պատմության դժերը հաղորդում սերունդներին:

Հորդորում եմ ժամանակ տրամադրել այս հասորում ներկայացված բոլոր հուշարձանները գննելուն և վայելել դեպի սեփական արմատներն ուղղված այս հրաշալի ճամփորդությունը:

Dear reader,

I am happy and proud to see the wonderful initiative to present the numerous Armenian monuments of the world in a book coming out in its second volume hand in hand with the Panarmenian Geographic Association.

History has tried us, Armenians. It took us to all parts of the world and planted us like seeds in the soil. Today Armenians flourish around the world, sharing the joy and the sorrow of those nations, and contributing to their well-being and their prosperity, yet keeping at all times their values and tradition to glorify our past and guide our future. Remember the statesmen, military, businesspeople, scientists, philanthropists, and many others of Armenian descent, who have had and still have a decisive say in the life of foreign countries, and are their pride and the honor today.

But the lives and the work of those Armenians should first and foremost be credited by Armenia and Armenians, wherever they may be.

The book brings to your attention the monuments erected in honor of the outstanding Armenians, the pieces of art created by Armenians, or somehow related to Armenia and Armenians, and is a humble tribute and expression of gratitude to those, who have kept the name of the Armenian on highest level.

To know the Armenian monuments abroad is not gratifying aesthetically alone; those monuments are just another means we, Armenians, communicate to our ancestors, to our living compatriots around the world, and pass on the glorious history of the nation to the generations to come.

Take your time to study each and every one of the monuments in this volume and enjoy this truly rewarding journey to our roots.

Նախաբան

Ձեր ձեռքում «Աշխարհի հայկական հուշարձանները» գրքի երկրորդ հատորը է, որն ի մի տ բերում Ավստրալիայի, Աֆրիկայի, Հարավարևելյան Ասիայի և Հարավային Ամերիկայի հայկական կոթողները, որոնք, ինչպես և նախորդ հատորում՝ Եվրոպայի հայկական հուշարձանները, վկայում են աշխարհի տարբեր ժայռերում հայերի գործունեության մասին:

Հատորի շաբաթին, օրինակ, պատկերված է մեծանուն հայ և նշանավոր քաղաքական-հասարակական գործիչ, Եգիպտոսի վարչապետի պաշտոնը երեք անգամ զբաղեցրած Նուբար Փաշայի արձանը: Իսկ Արգենտինայի հայկական հուշարձանների թվում տեղ է գտնվի հանրահայտ արգենտինահայ մարզիկ և կիսուներասան Մարտին Կարադագյանի կիսանդրին:

Այս հատորումնշանակալի տեղ են զբաղեցնում նաև Եվրոպական մի շարք երկրներում գոյություն ունեցող հայկական հուշարձանները, որոնք, այս կամ այն պատճառով, չին ընդգրկվել առաջին հատորում, և որոնք խստացել ենք Ներկայացնել այստեղ: Օրինակ, Նիդերլանդների Մասստրիխտ քաղաքում հուշարձաններ կան՝ Նվիրված Վաղ քրիստոնեության շրջանում ապրած Սրբ Սերվատիոնին, որը, մի շարք աղբյուրների համաձայն, հեռավոր Եվրոպա դր մեկնել Հայաստանից և գգալի դեր խաղացել այստեղ քրիստոնեության տարածման գործում: Այս պատմական կոթողների շարքին են պատկանում նաև Սրբելիուսի և Սրբ Բարսեղի՝ Գերմանիայում գտնվող քանդակներն ու հուշարձանները:

Այս հատորը ֆրանսիայի հայկական հուշարձաններով սկսելը պայմանավորված է Նրանով, որ հենց այս երկոր հուշարձանները Եգրափակեցին նախորդը: Ավելին, առաջինը դրանց թվում ներկայացված է Կոմիտասի՝ Կալանչում գտնվող կիսանդրին, որի տեղադրման մասին հայտնի դարձավ, երբ առաջին գիրքն արդեն պատրաստ էր տպագրման:

Անչափ ուրախալի է նշել, որ «Աշխարհի հայկական հուշարձանները» գրքի առաջին հատորը հաջողություն ունեցավ թե՛ Հայաստանում և թե՛ արտերկրում ապրող մեր հայրենակիցների շրջանում: Եվ, ինչք պակաս կարևոր չէ, նախաձեռնության հանդեպ մեծ հետաքրքրություն ցուցաբերեցին նաև օտարերկրացիներ, մարդիկ, ովքեր ապրում են այս քաղաքներում, ովք տեղադրված են ներկայացվող հայկական հուշարձանները:

Նախագծի մասին դրական արտահայտվեցին և մեր ժողովորի հանդեպ իրենց խորին հարգանքը հայտնեցին հոգևոր առաջնորդներ, պաշտոնյաներ, կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև պարզապես նրանք, ովքեր ծանոթ են Հայաստանի պատմությանը և հայերին: Ուշագործ է, որ ազգի մշակույթի՝ հայրենիքի սահմաններից դուրս գտնվող նմուշների թիվը օտարազգի մարդկանց համար նաև բացահայտում և զարմանքի առիթ դարձավ:

Գրքի երրորդ հատորում նախատեսում ենք ներկայացնել Հյուսիսային Ամերիկայի, ԱՊՀ երկրների և Ասիայի՝ այս գրքում չընդգրկված հայկական հուշարձանները:

Ցավոք, ինչպես առաջին, այնպես էլ այս հատորում կոթողների մի մասի վերաբերյալ տեղեկություններն ամբողջական չեն: Մեկի դեպքում հայտնի չէ տեղադրման տարեթիվը, մեկ ուրիշի պարագայում՝ հուշարձանի հեղինակի կամ նախաձեռնողի անունը: Դա պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ այդ տեղեկությունները չեն պահպանվել նույնիսկ այն վայրերում, որտեղ հուշարձանները տեղադրված են:

Եգրափակիչ հատորի վրա աշխատելու ընթացքում, նման տեղեկությունների առկայության դեպքում, կփորձնք հավելվածով լրացնել բացը:

Գրքի հեղինակները խորին շնորհակալանքի խոսքեր են իդում Վիվալսել-ՄՏՍ ընկերությանը, առանց որի շարունակական աջակցության, այս գիրքը, ինչպես շատ այլ նախաձեռնություններ մեր երկրում, իրականություն դառնալու կարող:

Preface

The second volume of the Armenian Monuments of the World you hold in your hands presents the Armenian monuments in Australia, Africa, South-East Asia and South America, which, like the Armenian monuments in Europe presented in the previous volume, witness about the lives and the work of Armenians in the world.

On the cover of the volume, for instance, you can see the statue of Nubar Pasha, a great Armenian and an outstanding politician, who served three terms as the Prime Minister of Egypt. Among the Armenian monuments in Argentina is the bust of Martin Karadagian, a renowned Argentinean Armenian wrestler and movie actor.

A significant place in this volume is given to the Armenian monuments in a number of European countries, which were for some reason left out of the first volume of the book and which we promised to include in this one. See, for instance, the many monuments devoted to Servatius, an early Christian saint in Maastricht, Netherlands, who, a number of sources say, travelled from Armenia to the farther Europe and played significant role in spreading Christianity there. Among the historical monuments are also the numerous statues and monuments to St Aurelius and St Blaise in Germany.

The reason to open this volume with the monuments in France is that they closed the first one. Even more so, the first among the presented monuments in this volume is the bust of Komitas in Valence, which was erected, when the first volume was ready to go for printing.

We are proud to say that the first volume of the Armenian Monuments of the World was a success among our compatriots in Armenia, and abroad. And, what is equally important, the initiative significantly interested many non-Armenians, people, who live and work in the settlements, where those Armenian monuments are.

The project received a positive feedback also from religious leadership, officials, representatives of organizations, as well as all those, who are familiar with the history of Armenia and Armenians, and who expressed their profound respect to our people. Worth mentioning, the number of Armenian cultural values beyond the borders of our country was both a revelation and a matter of astonishment for many of them.

The third volume of the book will present you the monuments in North America, CIS countries as well as the monuments in Asian countries not included in this book.

Like in the first volume of the book, the information regarding some of the monuments presented here is, unfortunately, incomplete: there is a date missing here, and a name missing there. The reason is that the records have not been kept even where those monuments were erected.

In case any such information is found when the work on the third volume begins, we will try to fill in the breach.

The authors of the book extend their deepest gratitude to VivaCell-MTS, without whose continuous support this publication, like many other initiatives in our country, would never become reality.

Կոմիտասի կիսանդրին

Աբ Սահակ եկեղեցու բակ

Բրոնզ, գրավիտ

Հեղինակ՝ Թորոս

Նախաձեռնություն՝ Թորոսի

Bust of Komitas

St Sahak Church yard

Bronze, granite

Author **Toros**

Initiative of Toros

Երվանդ Ինգիլիզյանի
հիշատակին նվիրված
խաչքար

Աբ Սահակ եկեղեցու բակ

Տուֆ

Նախաձեռնություն՝

Ն. Ինգիլիզյանի

Khatchkar in memory of
Yervand Ingilizian

St Sahak Church yard

Tufa

Initiative of N. Ingilizian

2011

Ավինյոն
Avignon

Ժան Ալթենի (Հովհաննես Ալթոնյանի) արձանը
Ուշե դե Շոմ գրոսայզի
Բրոնզ, գրանիտ
Նախաճաշումովներ՝ Ավինյոնի
քաղաքապետարանի

Statue of Jean Althen
(Hovhannes Althunian)
Rocher des Doms Park
Bronze, granite
Initiative of the Avignon Municipality

1988

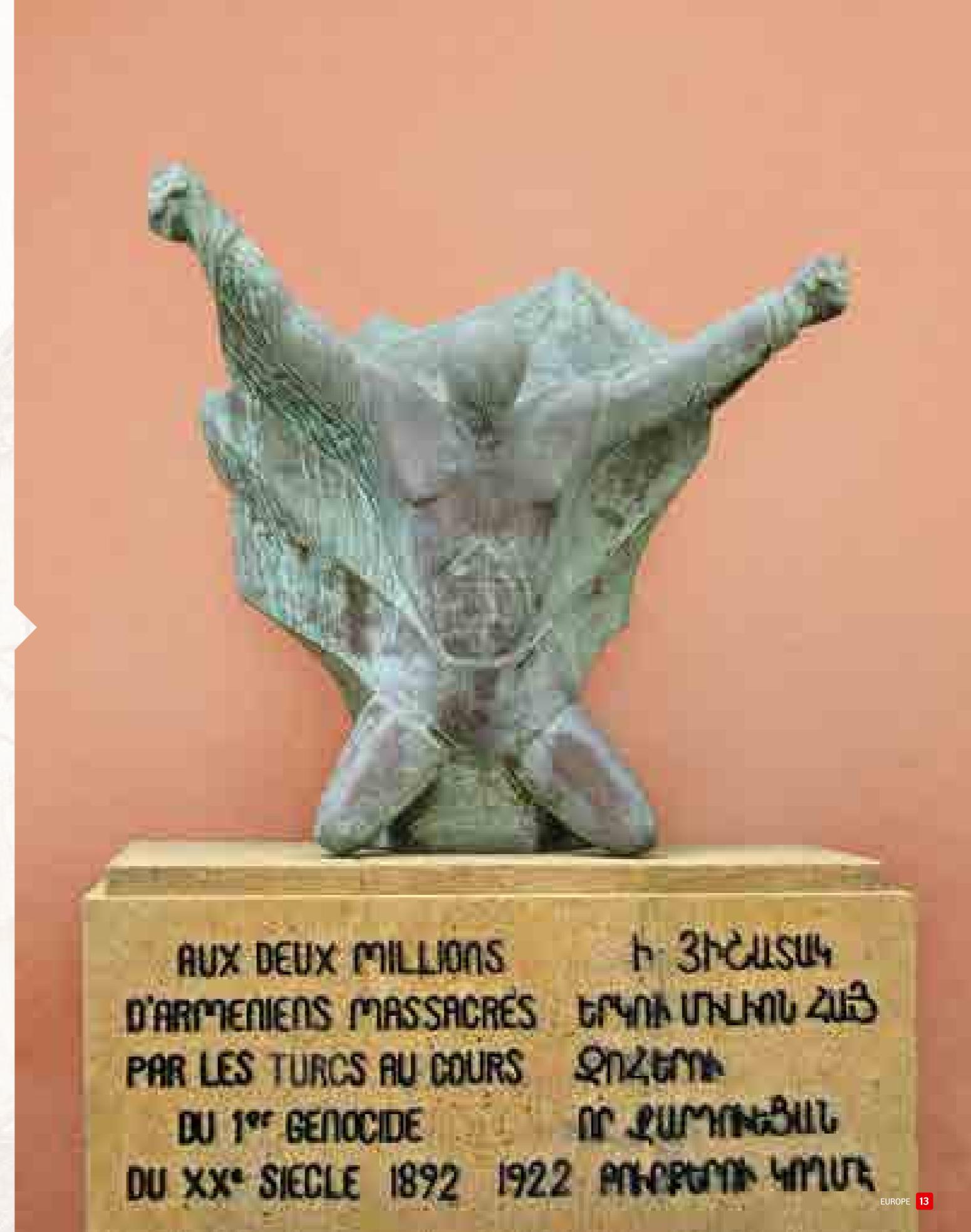

Էքս-ան-Պրովանս
Aix-en-Provence

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի
հիշատակին նվիրված
հուշարձան
Հայաստանի հրապարակ
Բրոնզ
Տեղինակ՝ Թ. Ռաստելենյան
Նախաճաշումովներ՝ հայ համայսին

Monument in memory of the
Armenian Genocide victims
The Armenia Square
Bronze
Author T. Rastkelenian
Initiative of the Armenian community

1983

Դեսին Decines

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

Ազատության հրապարակի և
1915-ի ապրիլի 24-ի փողոցի
հատում

Հեղինակ՝ **Ռ. Դարնաս**

Նախաձեռնությունը՝ հայ համայնքի

Monument in memory of the Armenian Genocide victims

The Liberty Square and April 24,
1915 street crossing

Author **R. Darnas**

Initiative of the Armenian community

Շարժուտոն-լը-Պոն Charenton-le-Pont

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված խաչքար

Պոլ Էլյուար և Բորդո փողոցների
հատում

Տուֆ

Հեղինակ՝ **Ռ. Եսայան**

Նախաձեռնությունը՝ հայ համայնքի

Khatchkar in memory of the Armenian Genocide victims

Paul Eluard and Bordeaux streets
crossing

Tufa

Author **R. Yessayan**

Initiative of the Armenian community

1996

Վալանս Valence

Միսակ Մանուչյանի խմբի
հիշատակին նվիրված
հուշատախտակ

Կարտուճ փողոց

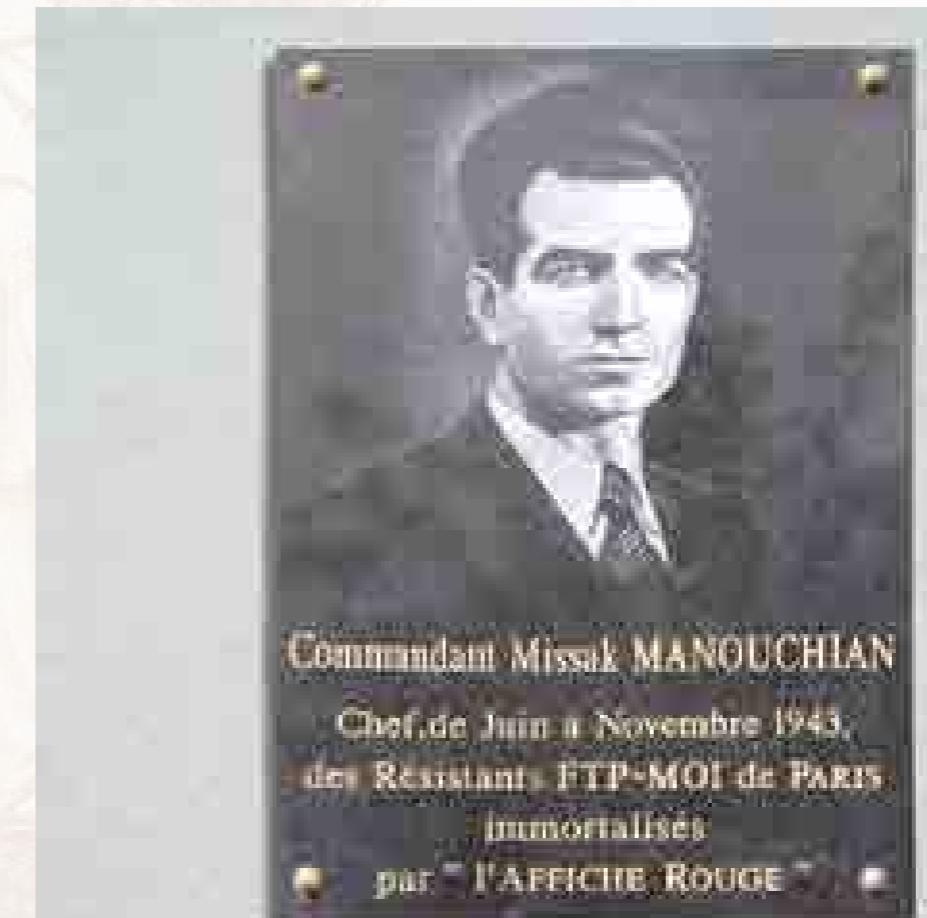
Նախաձեռնությունը՝ Վալանսի
քաղաքապետարանի և հայ
համայնքի

Missak Manouchian Group memorial plaque

Cartelet street

Initiative of the Valence municipality
Armenian community

1987

Վիեն Vienne

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

1915-ի ապրիլի 24-ի փողոց

Բրոնզ, գրանիտ

Տեղինակ՝ **Թ. Ռաստկելենյան**

Նախաձեռնությունը՝ Վիենի
քաղաքապետարանի և հայ
համայսքի

Monument in memory of
the Armenian Genocide
victims

April 24, 1915 str.

Bronze, granite

Author **T. Rastkelenian**

Initiative of the Vienne Municipality
the Armenian community

1982

Սևրան Sevran

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի և Ֆրանսիայի
ազատազրման համար
զոհված հայ մարտիկների
հիշատակին Նվիրված
հյանքար

Ոնժի Բարդիերի անվ. գրոսայդի
Տուֆ

Նախաձեռնություն՝ Սևրանի
քաղաքապետ Ժ. Օւդոյի և
Ֆրանսիայում Հայաստանի դեսպան
առն է. Նալբանդյանի

Khatchkar in memory of the
Armenian Genocide victims
and Armenian soldiers, who
died for the liberation of
France

Roger Badier Park

Tufa

Initiative of the Mayor of Sevran
J. Oudot and the Ambassador of
Armenia to France E. Nalbandian

1999

Սեն-Մարտեն-դ'Էր
Saint-Martin-d'Hères

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

Ապրիլի 24-ի հրապարակ
24 Եղինակ՝ Թ. Ռաստելենյան

Monument in memory of
the Armenian Genocide
victims

The April 24 Square
Author **T. Rastekelian**

2007

Լիվրի-Գարգան
Livry-Gargan

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված խաչքար

Khatchkar in memory
of the Armenian Genocide
victims

The Sevres National Museum of
Ceramics

Tufa

Initiative of the Union of the French
Armenian War Veterans

1999

Սևր
Sevres

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված խաչքար

Սարի ճենապակու ազգային
թանգարան

Տուֆ

Նախաձեռնությունը՝ Պատերազմի
ֆրանսահայ վեներանսերի
միության

2001

Մոնպելիե Montpellier

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

Մոնպելիեի հանրային
գերեզմանատուն

Հեղինակներ՝ Է. Սարգսյան,
Կ. Ստրուկ

Նախաձեռնությունը՝ հայ համայսին

**Monument in memory of
the Armenian Genocide
victims**

The Montpellier Public Cemetery
Authors **E. Sargsyan, C. Struck**

Initiative of the Armenian community

1986

ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԻԱ PORTUGAL

Լիսաբոն Lisbon

Հուշարձան՝ Նվիրված «Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնադրամի առաջին նախագահ ժողովուրդի Պերոդիային
«Գալուստ Գյուլբենկյան» հիմնադրամի պարտեզ
Մետաղ, բետոն
Հեղինակ՝ **Պ. Կաբրիտա Ռեյշ**

Monument to the first president of the Calouste Gulbenkian Foundation Jose de Azeredo Perdigao

Garden of the Calouste Gulbenkian Foundation
Metal, concrete
Author **P. Cabrita Reis**

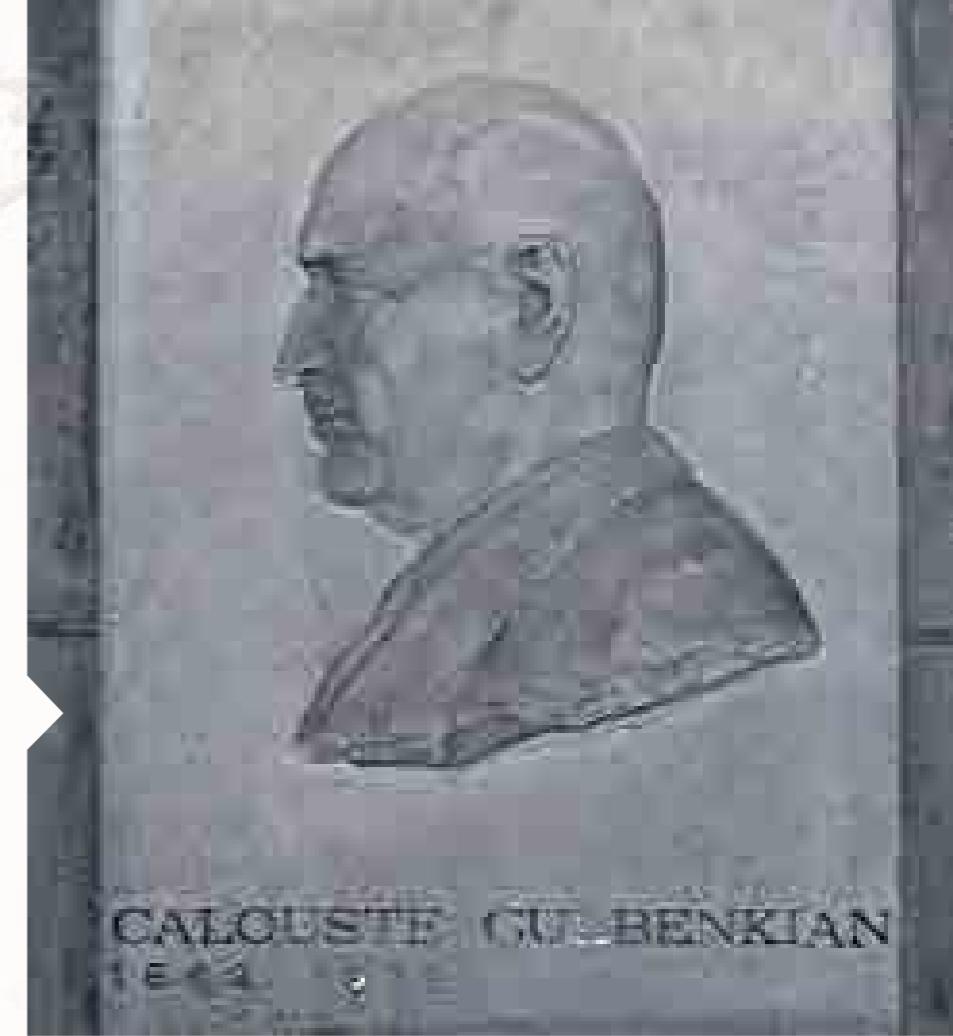
1996

Լիսաբոն Lisbon

Գալուստ Գյուլբենկյանին նվիրված հուշատախտակ
«Գալուստ Գյուլբենկյան» թանգարան
Բազալտ

Calouste Gulbenkian memorial plaque

The Calouste Gulbenkian Museum
Basalt

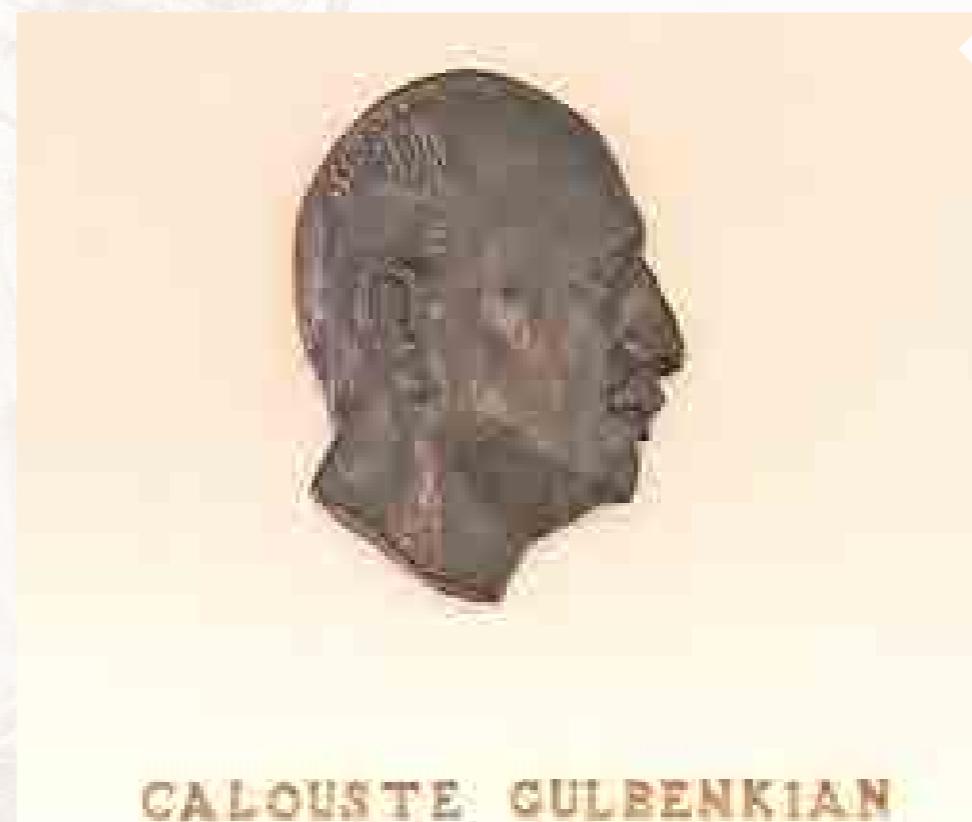

Լիսաբոն Lisbon

Գալուստ Գյուլբենկյանին նվիրված հուշատախտակ
«Գալուստ Գյուլբենկյան» հետազոտական ինստիտուտ
Բազալտ, բրոնզ

Calouste Gulbenkian memorial plaque

The Calouste Gulbenkian Institute of Science
Basalt, bronze

ՆԻՒԹԵՐԱՆԴՆԵՐ
THE NETHERLANDS

Ամստերդամ
Amsterdam

Հայոց ցեղասպանության
զիհերի հիշատակին
Նվիրված խաչքար

Ամստերդամի գերեզմանատուն
Գրանիտ

Հեղիսակ՝ Է. Հարությունյան

Նախաձեռնություն՝
Ամստերդամի հայ առաքելական
Եկեղեցու խորհրդի

**Khatchkar in memory of the
Armenian Genocide victims**

Amsterdam Cemetery

Granite

Author **E. Harutyunyan**

Initiative of the Amsterdam Armenian
Apostolic Church Council

2010

Մաստրիխտ
Maastricht

Սբ Սերվատիոնի
1550-ամյակին նվիրված
շատրվան

Սբ Սերվատիոնի եկեղեցու մոտ
Բրոնզ
Հեղիսակ՝ **Չ. Ֆոք**

**Fountain devoted
to St Servatius' 1550th
anniversary**

Near St Servatius Church

Bronze

Author **Ch. Fox**

1934

Մաաստրիխ
Maastricht

Մաաստրիխ
Maastricht

Աբ Սերվատիոսին նվիրված հուշարձան-աղբյուր
Monument-fountain to St Servatius

Աբ Սերվատիոսի արձանը
Ոստիկանության գլխավոր
շենքի մոտ
Բրոնզ
2եղինակ՝ 2. Վան Վետերինգ

Statue of St Servatius

Near the Police main building
Bronze
Author **H. Van Wetering**

1981

Մաաստրիխս Maastricht

Աբ Մարիամ Աստվածածնի
արձանախմբի
Աբ Սերվատիոնի արձանը

Մաաստրիխսի հրապարակ
Բրուգ, Բելգիա
Հեղինակ՝ **Ա. Տերմոտէ**

Statue of St Servatius,
St Mary group of statues

The Maastricht Square
Bronze, concrete
Author **A. Termote**

1952

Մաաստրիխս Maastricht

Աբ Սերվատիոնի
կիսանդրին

Աբ Սերվատիոնի եկեղեցի
Ոսկեցրած աղյօն, արծաթ
Հեղինակներ՝ **Ա. Վիտոտէ,**
Պ. Կյուպերս, **Վ. Ստյուրս**

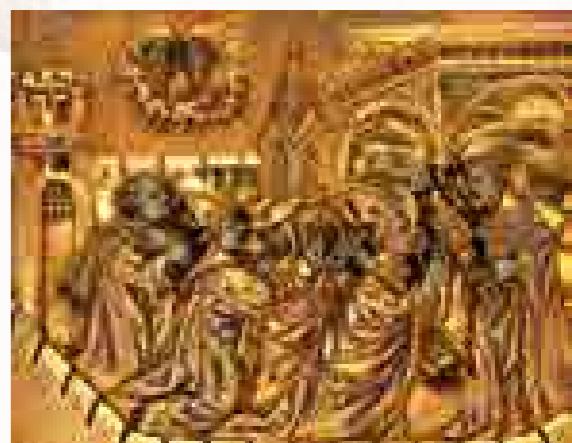
Bust of St Servatius

St Servatius Church
Gold-plated copper, silver
Authors **A. Witte, P. Cuypers**
and **V. Stuers**

1580

Վերանորոգվել 1908-ին
restored in 1908

Մաստրիխս
Maastricht

Պատմական հուշարձան. Սր Սերվատիոսի
մասունքների զանազան փղը
Սր Սերվատիոսի եկեղեցի

Historical monument
St Servatius' relict chest
St Servatius Church

Աթենք
Athens

Խաչքար՝ ի պատիվ
Հունաստանի
կառավարության

Աթենքի ռազմական
թանգարանի դիմացի այգի
Տուֆ

Նախաձեռնությունը՝
Հայաստանի կառավարության

**Khatchkar in honor of the
Government of Greece**

Park in front of the Athens
Military Museum

Tufa

Initiative of the Government
of Armenia

1996

Աթենք
Athens

Խաչքար՝ ի հիշատակ
Ս. Ահարոնյան-Կոզմայի,
Ա. Կոզմայի և զավակների

Ար Կարապետ Եկեղեցի,
Նեոս Կոսմոս թաղամաս

1996

Աթենք
Athens

Ա. Գալփակյանի
կիսանդրին
«Գալփակյան» վարժարանի բակ

Բրոնզ, գրանիտ

Bust of
A. Galpakian

Galpakian College yard
Bronze, granite

Պիրեա
Piraeus

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
և քրիստոնեությունը
որպես պետական կրոն
ընդունելու 1700-ամյակին
Նվիրված խաչքար

Հեղինակ՝ Գ. Գալստյան

Նախաձեռնությունը՝ Հունաստանի
Հայ դասի համայնքի և Պիրեայի
քաղաքապետարանի

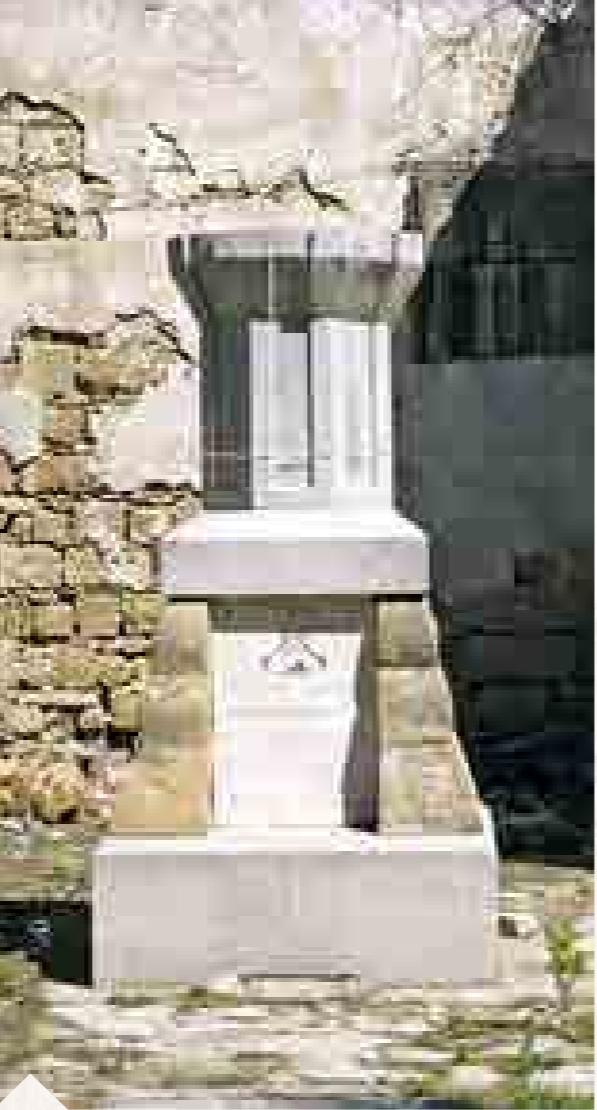
**Khatchkar in memory of the Armenian Genocide victims
and devoted to the 1700th anniversary of adopting
Christianity as a state religion**

Author **G. Galstian**

Initiative of the Armenian National Committee and the Piraeus Municipality

2001

Նիկողիա Nicosia

Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին
Նվիրված կոթող

Մը Աստվածածին հին Եկեղեցու բակ
Մարմար
Նախաձեռնությունը՝ Պետրոս արքեպիսկոպոս Սարամյանի
և Կիպրոսի Հայոց ազգային առաջնորդարանի

Stele in memory of the Armenian Genocide victims

Old St Mary Church yard

Marble

Initiative of Archbishop Petros Saratchian and the Armenian National Prelacy of Cyprus

1932

Նիկողիա Nicosia

Հայաստանում քրիստոնեությունը որպես
պետական կրոն ընդունելու 1700-ամյակին
և հայու հոգին ժողովուրդների
բարեկամությանը Նվիրված խաչքար

Մը Աստվածածին Եկեղեցու բակ

Մարմար

Նախաձեռնությունը՝
Կիպրոսի թեմի ազգային իշխանության

2001

**Khatchkar devoted to the 1700th
anniversary of adopting Christianity
as a state religion in Armenia and
Armenian-Greek friendship**

St Mary Church yard

Marble

Initiative of the National Authority
of the Cyprus Diocese

Նիկողիա Nicosia

Գերաշնորհ Տեր Զարեհ
արքապիսկոպոս Ազնավուրյանի
կիսանդրին

Սբ Աստվածածին Եկեղեցու բակ
Բրոնզ, մարմար

His Eminence Archbishop
Zareh Aznavuryan's bust

St Mary Church yard
Bronze, marble

Լիմասոլ Limassol

Խաչքար

Սբ Գևորգ Եկեղեցու բակ
Տոֆ

Նախաձեռնություն՝
Առաքելյան ընտանիքի

Khatchkar

St Gevorg Church yard
Tufa

Initiative of the Arakelyan family

2001

Նիկողիա Nicosia

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

Հայ ՀԲԸ երիտասարդական
միության ակումբի մուտքի մոտ
Մարմար

Նախաձեռնություն՝
ՀԲԸ – ԵԲԸ վարչության

Monument in memory of
the Armenian Genocide
victims

AGBU Youth Union
club entrance
Marble

Initiative of the AGBU Armenian
Youth Union board

2001

Գրուլիասկ
Grugliasco

«Մայր Աստծո»

Գրուլիասկոյի քաղաքային
գըոսայգի

Մարմար

2002 թ. Վ. Ավետիս

Նախաձեռնությունը Գրուլիասկոյի
քաղաքապետարանի

Dea Mater

Grugliasco town park

Marble

Author **V. Avetis**

Initiative of the Grugliasco Municipality

2002

Հռոմ
Rome

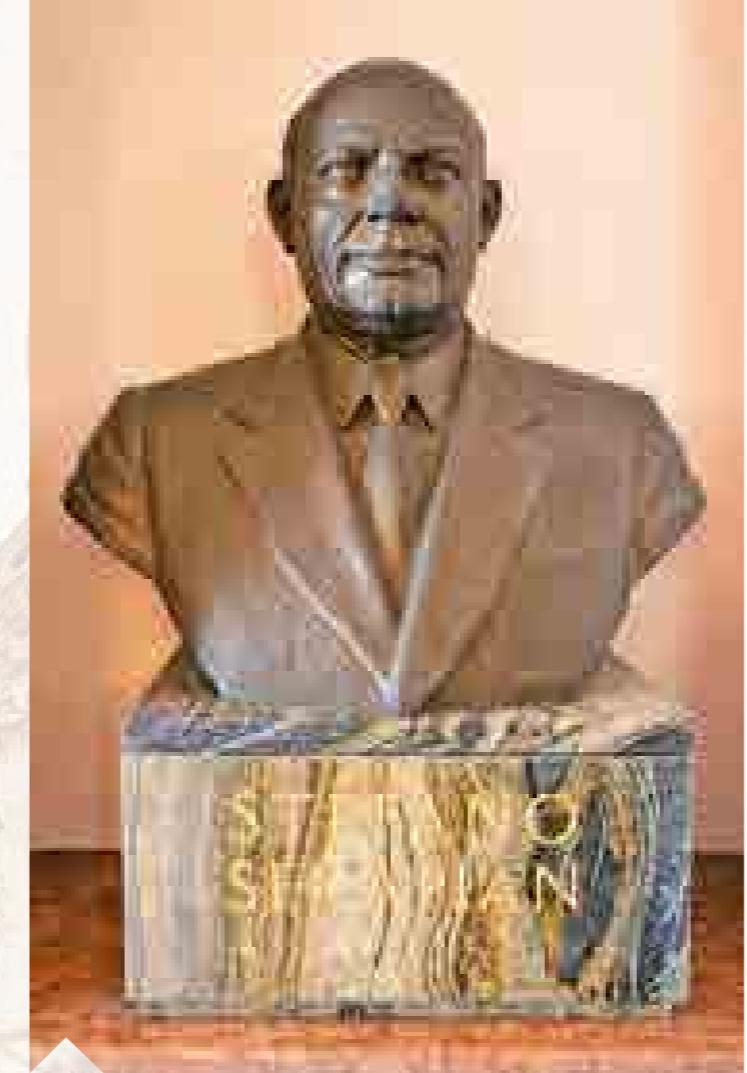
2011

Լոռու Սբ Գրիգոր վանական համալիրի
13-րդ դարի խաչքար. Նվեր Հռոմին՝ ի
նշան հայ-իտալական բարեկամության

Նախաձեռնություն՝ Հայաստանի Հանրապետության
հշխանությունների

13th c. khachkar from the St Grigor Monastery
in Lori region, presented to the city of Rome
as a sign of Armenian-Italian friendship

Initiative of the authorities of the Republic of Armenia

Վենետիկ, Սբ Ղազար կղզի
Venice, San Lazzaro Island

**Ստեֆան Սերապյանի
կիսանդրին**

«Ստեֆան Սերապյան» սրահ
Բրոնզ, գրանիտ

**Bust of
Stefano Serapian**

Stefano Serapian Hall
Bronze, granite

Մերան
Merano

**Յոհաննես Լեփսիոսին
նվիրված հուշարձան**

Մերանոյի ավետարանական
գերեզմանատուն

Մարմար, բրոնզ

Նախաձեռնություն՝ Եվհանոս
ընտանիքի, Հայ առաքելական
Եկեղեցու խորհրդի, Հայ
ավետարանական Եկեղեցու
խորհրդի, Գերմանիայի
ավետարանական Եկեղեցու
խորհրդի, Հռոմի «Pro Orient»
կաթոլիկ հաստատության,
պրոֆ. Զուգի,
Ռ. Հարունյան-Տամրազյանի

1986

**Monument to Johannes
Lepsius**

Evangelical Cemetery of Merano
Marble, bronze

Initiative of the Lepsius family, the
Armenian Apostolic Church Council,
Armenian Evangelical Church Council,
German Evangelical Church Council,
Pro Orient Roman Catholic Institution,
Professor H. Goltz,
R. Harutunian-Tamrazian

ԳԵՐՄԱՆԻԱ GERMANY

Բեռլին Berlin

Կոմիտասին նվիրված հուշատախտակ

Բեռլինի Հումբոլդտի անվ.
համալսարան
Գրանիտ, բրոնզ

Komitas memorial plaque

Humboldt University of Berlin
Granite, bronze

2011

Բեռլին Berlin

Աշխարհի ժամացույց
«Ալեքսանդրավաց»
հրապարակ
2եղինակ՝ է. Յոն

World Clock

The Alexanderplatz Square
Author **E. John**

1969

վերականգնվել 1997-ին
restored in 1997

Շտուտգարտ
Stuttgart

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված խաչքար

Հոգած հայութեալ տաճար
գերեզմանատան հայկական
համակարգ

Գրանիտ

Նախաձեռնությունը՝ Գ. Մինասյանի,
հայ համայնքի

Khatchkar in memory of the Armenian Genocide victims

Armenian section of the
Steinthaldefeld Cemetery
Granite

Initiative of G. Minasyan,
the Armenian community

1987

Շվաբիշ Գմյունդ
Schwäbisch Gmünd

Գերհարդ Մայերի
հիշատակին Նվիրված
խաչքար՝ Երախտապարտ
հայ ժողովորդից

Ար Մարիամ Եկեղեցի տանող
ճանապարհին

Տուֆ

Նախաձեռնությունը՝ Սպիտակի
փրկարարական ջոկատի

**Khatchkar devoted to the
memory of Gerhard Maier
from the grateful Armenian
people**

On the way to St Maria Church

Tufa

Initiative of the Spitak rescue team

2010

Հիրզաու Hirsau

Պատմական հուշարձան. Սք Ավլելիոսի քարտապապանը

Սք Ավլելիոսի մատուռ
Բրոնզ

Հեղինակ՝ **O. H. Hajek**

Նախաճառնություն՝ Սք Լիօբա Բադ-Լիբենցել
կաթոլիկ եկեղեցական համայնք

1954-1955

Historical monument St Aurelius sarcophagus

St Aurelius Chapel
Bronze

Author **O. H. Hajek**

Initiative of the St Lioba Bad-Liebenzell
Catholic Church community

Հիրզաու Hirsau

Սք Ավլելիոսին նվիրված հուշաքար

Սք Մարիամի մատուռ
Կրաքար
Սք Ավլելիոսի վանք

St Aurelius memorial stone

St Maria Chapel
Limestone
St Aurelius Monastery

Սանկտ Բլազիեն Sankt Blasien

Արքայի արձանը

Սանկտ Բլազիեն հրապարակ
Կուսարար

Հեղինակ՝ **Ա. Յ. Շուպ**

Նախաճաշունությունը՝ բնեղիկույան
կաթոլիկ վանականների

Statue of St Blaise

The Sankt Blasien Square
Limestone

Author **A. J. Schupp**

Initiative of the Benedictine
Catholic monks

1714

Աշի Հյուստադտ Höchstadt an der Aisch

Խաչքար «Եղիցի Լոյս».
Նվիրված է Աշի
Հյուստադտին
Վ. Ավետիսյանի կողմից՝
ինչան երախտիքի

Տոփ

Հեղինակներ՝

Վ. և Ա. Ավետիսյաններ

Նախաճաշունությունը՝ Վ. Ավետիսյան

Khachkar Yeghitzi Luys
devoted to Höchstadt
an der Aisch as a sign of
gratitude from V. Avetisyan

Tufa

Authors **V. and A. Avetisians**

Initiative of V. Avetisyan

1998

UnŞhıw
Sofia

այլոց ցեղասպանության
լոկտերի հիշատակին
վկրպած խաչքար

Գրանիտ
ախաճեռնությունը՝ Սոֆիայի
աղջբապետարանի և հայ
ամայնքի

Khatchkar in memory of the Armenian Genocide victims

Granite

Initiative of the Sofia Municipality
and the Armenian community

Անֆիա
Sofia

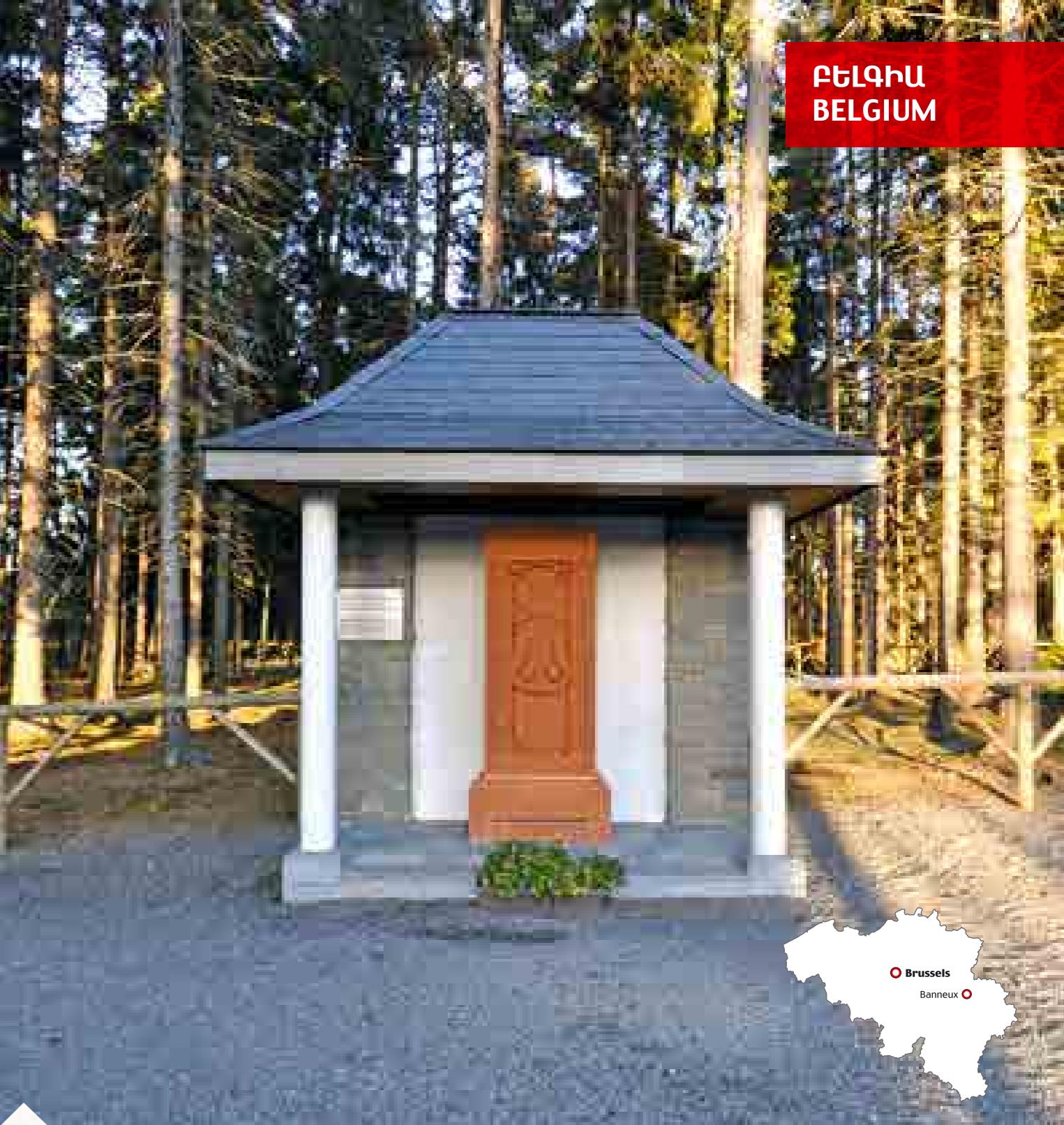
Դարեգին Նժդեհին
Ամիսած հուշատական

Գրանիտ
աշխատեղնությունը՝ Սոֆիայի
աղաքավետարանի և հայ
ասմանը

Garegin Nzhdeh memorial plaque

granite

Initiative of the Sofia Municipality
and the Armenian community

Fwijn
Banneux

2010

Խաչքար

Հայ ժողովրդի հոյսն ու հավատը
խորհրդանշող խաչքար

SnI₉

Հեղինակ՝ 2. Արաֆանյան

Նախաձեռնությունը՝ Ս. Գալստյանի, Ա. Գալստյանի,
Ա. Գալստյանի և Ա. Գալստյանի

Khatchkar

Katchkar symbolizing the hope and the faith of the Armenian people

Tufa

Author H. Staphanyan

Initiative of S. Galstyan, A. Galstyan, A. Galstyan and
A. Galstyan

Բուենոս Այրես
Buenos Aires

Խաչքար

Հայաստանի հրապարակ
Տուֆ

Հեղինակ՝ **Ա. Բաղդումյան**

Նախաձեռնություն՝
Գ. Կարագոզլու և Վ. Կարագոզլու

Khatchkar

The Armenia Square

Tufa

Author **A. Baghumyan**

Initiative of G. Karagozlu
and V. Karagozlu

2004

Բուենոս Այրես
Buenos Aires

Պողոս և Սիրանուշ
Արզումանյանների
հիշատակին նվիրված
հուշարձան

Հայ-արգենտինական դպրոց

Բրոնզ

Հեղինակ՝

L. Չիբիլյան-Սիսլյան

Նախաձեռնությունը՝
Ա. Մեզադուրյանի,
Ս. Արզումանյան-Մեզադուրյանի

Monument in memory
of Boghos and
Siranush Arzoumanians

Armenian-Argentinean school
Bronze

Author **L. Jibilyan-Sislyan**

Initiative of A. Mezadourian,
S. Arzoumanian-Mezadourian

1982

Բուենոս Այրես
Buenos Aires

Սարդարապատի ճակատամարտին
նվիրված հուշարձան

ՈԱԿ «Սուրեն և Վիրջինիա Ֆեշչյան»
կենտրոնի մուտքի մոտ
Գրանիտ

Հեղինակ՝ **Ս. Ղրդյան**

Նախաձեռնություն՝ Բուենոս Այրեսի ՈԱԿ
խորհրդի, Ս. Արզումանյան-Մեզադուրյանի

1998

Monument devoted to the Battle
of Sardarapat

At the entrance of ADL Party Suren and
Virginia Feschyan Center
Granite

Author **M. Ghrdyan**

Initiative of the Buenos Aires ADL Party Council,
S. Arzoumanian-Mezadourian

Բուենոս Այրես
Buenos Aires

Արցախյան պատերազմի
հերոսներին և վիրաված հուշարձան
Հայ առաքելական եկեղեցու բակ
Աֆրիկյան սև քար
Տեղինակներ՝ **Գ. Խաչակյան,**
Կ. Ս. Կավինո, Գ. Ռուստամյան
Նախագահությունը՝ Գ. Գասպարյանի ի հիշատակ իր հոր և նրա զինակից ընկերների

2009

Monument devoted to the Artsakh war heroes
Armenian Apostolic Church yard
African black stone
Authors **G. Isahakian,**
K. S. Kavino, G. Rustamyan
Initiative of G. Gasparyan, in memory
of his father and his combat comrades

Բուենոս Այրես
Buenos Aires

Հայ նահատակների
հիշատակին նվիրված
հուշարձան

Բուենոս Այրեսի ազգային
առաջնորդարանի պարտեզ
Մարմար

Տեղինակ՝ **Ա. Բարսումյան**

Նախագահությունը՝
Պ. Արզումանյանի, Ս. Արզումանյանի

**Monument in memory
of the Armenian martyrs**

Buenos Aires National Primacy
garden

Marble

Author **A. Barsumyan**

Initiative of T. Arzumanian,
S. Arzumanian

1961

Բուենոս Այրես
Buenos Aires

«Գոյակցություն»
հարթաքանդակներ

Թիվ 8 հայ-արգենտինական
դպրոց

Բրոնզ

Տեղինակ՝ **Է. Վալդերեյ**

Նախագահությունը՝ Բուենոս
Այրեսի քաղաքապետարանի

Coexistence bas-reliefs

Armenian-Argentinean school No 8
Bronze

Author **E. Valderrey**

Initiative of the Buenos Aires
Municipality

2006

Բուենոս Այրես Buenos Aires

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշահամալիր

«Արարատ» հրապարակ՝
Հայ կաթողիկէտ
առաջնորդարանի դիմաց
Կարմիր գրանիտ

Հեղինակ՝ **Պ. Թադեոսյան**

Նախաձեռնությունը՝ Հայ կաթողիկէտ
առաջնորդարանի, Ս. Թուբումջյանի

Memorial to the Armenian Genocide victims

The Ararat Square, in front of the
Armenian Catholic Primacy

Red granite

Author **P. Tateossian**

Initiative of The Armenian Catholic
Primacy, S. Tutunjian

1998

Բուենոս Այրես Buenos Aires

«Արարատ լեռ»

«Արարատ» հրապարակ՝
Հայ կաթողիկէտ
առաջնորդարանի դիմաց
Մետալ

Հեղինակ՝ **Պ. Թադեոսյան**

Նախաձեռնությունը՝ Հայ կաթողիկէտ
առաջնորդարանի, Ս. Թուբումջյանի

Mount Ararat

The Ararat Square, in front of the
Armenian Catholic Primacy

Metal

Author **P. Tateossian**

Initiative of The Armenian Catholic
Primacy, S. Tutunjian

1992

Բուենոս Այրես Buenos Aires

Կոմիտասի կիսանդրին

Հայ առաքելական եկեղեցու բակ
Բրոնզ

Նախաձեռնությունը՝ հայ համայնքի

Bust of Komitas

Armenian Apostolic Church yard
Bronze

Initiative of the Armenian community

Բուենոս Այրես Buenos Aires

Խորայել Արմավանի
հուշատախտակը

«Արմենիա» մշակութային
ընկերակցության կենտրոն
Նախաձեռնությունը՝
Հայ առաքելական Եկեղեցու խորհրդի

Israel Arslan memorial
plaque

Armenia Cultural Association
Center

Initiative of the Armenian Apostolic
Church Council

1953

Բուենոս Այրես Buenos Aires

Պատրիարք Գ.
Խաչատուրյանի
կիսանդրին

Հայ առաքելական Եկեղեցու բակ
Նախաձեռնությունը՝
Հայ առաքելական Եկեղեցու
կենտրոնական վարչության

Bust of Patriarch
G. Khachaturian

Armenian Apostolic Church yard

Initiative of the Armenian Apostolic
Church Central Authority

Բուենոս Այրես Buenos Aires

2. Նիկոտյանի կիսանդրին

Հայ առաքելական Եկեղեցու բակ

Բրոնզ

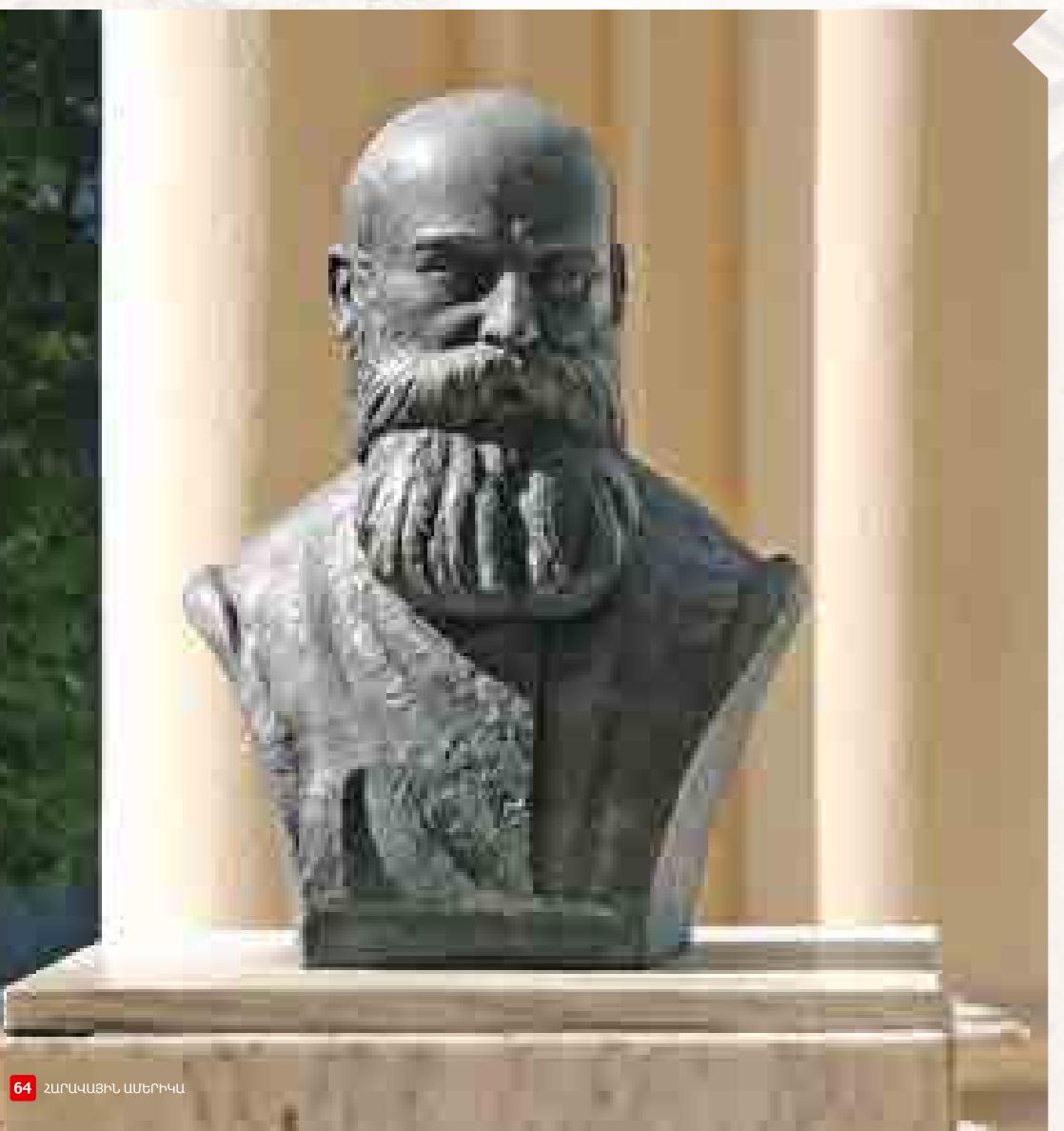
Նախաձեռնությունը՝ հայ համայնքի
Հայ առաքելական Եկեղեցու խորհրդի

Bust of H. Nikotian

Armenian Apostolic Church yard

Bronze

Initiative of the Armenian Apostolic
Church Council

Բուենոս Այրես Buenos Aires

Արմեն Պերկամալիի
կիսանդրին

Հայ առաքելական Եկեղեցու բակ

Բրոնզ

Նախաձեռնությունը՝ հայ համայնքի

Bust of
Armen Perkamali

Armenian Apostolic Church yard

Bronze

Initiative of the Armenian community

Բուենոս Այրես Buenos Aires

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված կոթող
Նախաձեռնությունը՝ հայ համայսքի

Monument in memory of the Armenian Genocide victims

Initiative of the Armenian community

1985

Բուենոս Այրես Buenos Aires

Մարտին Կարադաջյանի կիսանդրին

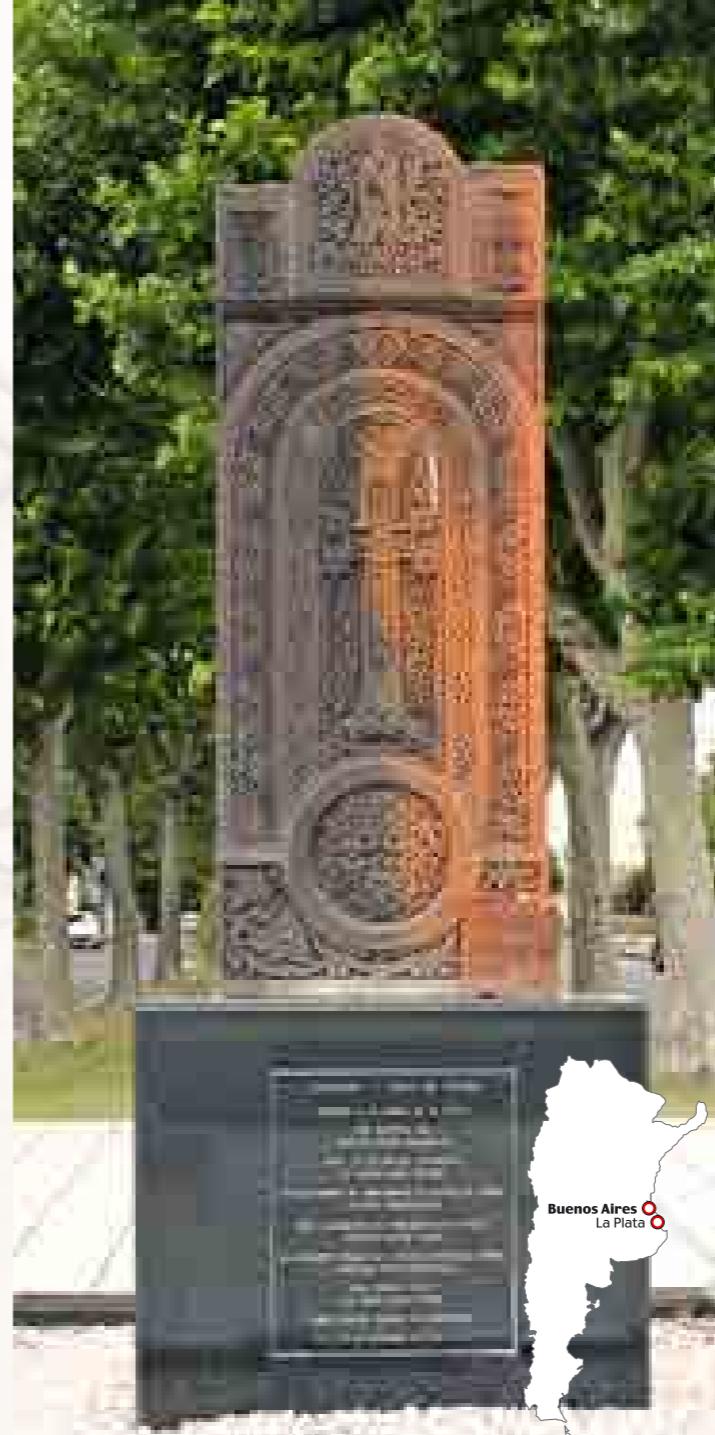
Պաշտոն դե Սելի միունիցի
մարզաքան
Հեղինակ՝ **Պ. Ռոբլես**

Bust of Martin Karadagian

Pacheco de Melo street gym

Author **P. Robles**

2006

Լա Պլատա La Plata

Խաչքար

Կաթոլիկ մայր տաճարի դիմաց
Տուֆ

Հեղինակ՝ **Ռ. Նալբանդյան**

Նախաձեռնությունը՝ Բուենոս Այրես
Նահանգային պատգամավոր
Ս. Նահապետյանի և ՀԲԸ Բուենոս
Այրեսի մասնաճյուղի

Khatchkar

In front of the Catholic Cathedral
Tufa

Author **R. Nalbandyan**

Initiative of Buenos Aires
regional member of parliament
S. Nahapetyan and AGBU Buenos
Aires branch

2009

Ռոսարիո Rosario

Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին Նվիրված հուշարձան

Ոսարիոյի օտարազգի
համայնքների հրապարակ
Գրանիտ

Հեղինակ՝ **Պ. Ֆլորես**

Նախաձեռնությունը՝ հայ համայսքի

Monument in memory of the Armenian Genocide victims

Foreign Communities Square
in Rosario
Granite

Author **P. Flores**

Initiative of the Armenian community

2005

Վալենտին Ալսինա
Valentin Alsina

Հայոց ցեղասպանության զոհերի
հիշատակին նվիրված հուշահամալիր
Բետոն

Հեղինակ՝ **Խ. Բոյաջյան**

Նախաձեռնությունը՝ Վալենտին Ալսինայի «Արմենիա»
մշակութային ընկերակցության «Չափարյան»
մասնաճյուղի

2005

**Armenian Genocide victims
memorial**

Concrete

Author **J. Boyajian**

Initiative of the Zavarian branch
of the Armenia Cultural Association
of Valentin Alsina

1995

Կորդոբա
Cordoba

Արմեն վարդապետ
Հովսեփյանի կիսանդրին
Սբ Գևորգ եկեղեցու բակ
Բրոնզ, մարմար, գրանիտ
Նախաձեռնությունը՝ հայ համայնքի

**Bust of Arsen
Archimandrite Hovsepian**
St Gevorg Church yard
Bronze, marble, granite
Initiative of the Armenian community

Կորդոբա
Cordoba

Սարդարապատի
ճակատամարտին
նվիրված հուշարձան

Հայաստանի 2անրապետություն
հրապարակ, Պուերտօնի
թաղամաս

Բետոն

Նախաձեռնությունը՝
Աշխարհաքաղաքական
ուսումնակրթական
ինստիտուտի և Կորդոբայի
քաղաքապետարանի

**Monument devoted to
the Battle of Sardarapat**

The Republic of Armenia Square,
Pueyrredon district
Concrete

Initiative of the Institute for
Geopolitical Studies and the Cordoba
Municipality

Կորդոբա
Cordoba

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

Կորդոբայի հայկական եկեղեցի
Պողոսատ, բազմալու
Նախաճաշությունը հայ համայնքի

Monument in memory
of the Armenian Genocide
victims

Armenian church of Cordoba
Steel, basalt

Initiative of the Armenian community

1996

Պոսադաս Posadas

Հայոց ցեղասպանության 90-ամյակին
նվիրված հուշատախտակ
Թանգակների պողոտա, Պարանա գետի ափ
Պոլուպատ
Նախաձեռնությունը՝ հայ համայնքի

**Memorial plaque devoted to the 90th
anniversary of the Armenian Genocide**

Avenue of Sculptures, Parana River bank

Steel

Initiative of the Armenian community

2005

Կորիենտես Corrientes

«Հայոց արծիվը Արարատի
վրա» հուշարձան
Հայաստանի պողոտա
Բետոն, բրոնզ
Նախաձեռնությունը՝ Սեֆերյան
ընտանիքի

**The Armenian Eagle on the
Ararat monument**

Armenia avenue

Concrete, bronze

Initiative of the Seferyan family

**Սուն 1970
c. 1970**

Մոնտե Կառլո Monte Carlo

Հուշարձան՝ Հայաստանի
Հանրապետության
հրապարակում

Հայաստանի Հանրապետություն
հրապարակ
Պոլապատ, բետոն
Նախաձեռնությունը՝ Դ. Դավիթյանի
և հայ համայնքի

**Monument on the Republic
of Armenia Square**

The Republic of Armenia Square
Steel, concrete

Initiative of D. Davtyan and
the Armenian community

2008

Սան Պաուլո
Sao Paolo

Հայոց ցեղասպանության
50-ամակին նվիրված
հուշարձան

Հայաստանի հրապարակ
Գրամիտ, բրոնզ
Նախաճեռնություն՝
Ե. Քիսայիկյան

Monument devoted to the
50th anniversary of the
Armenian Genocide

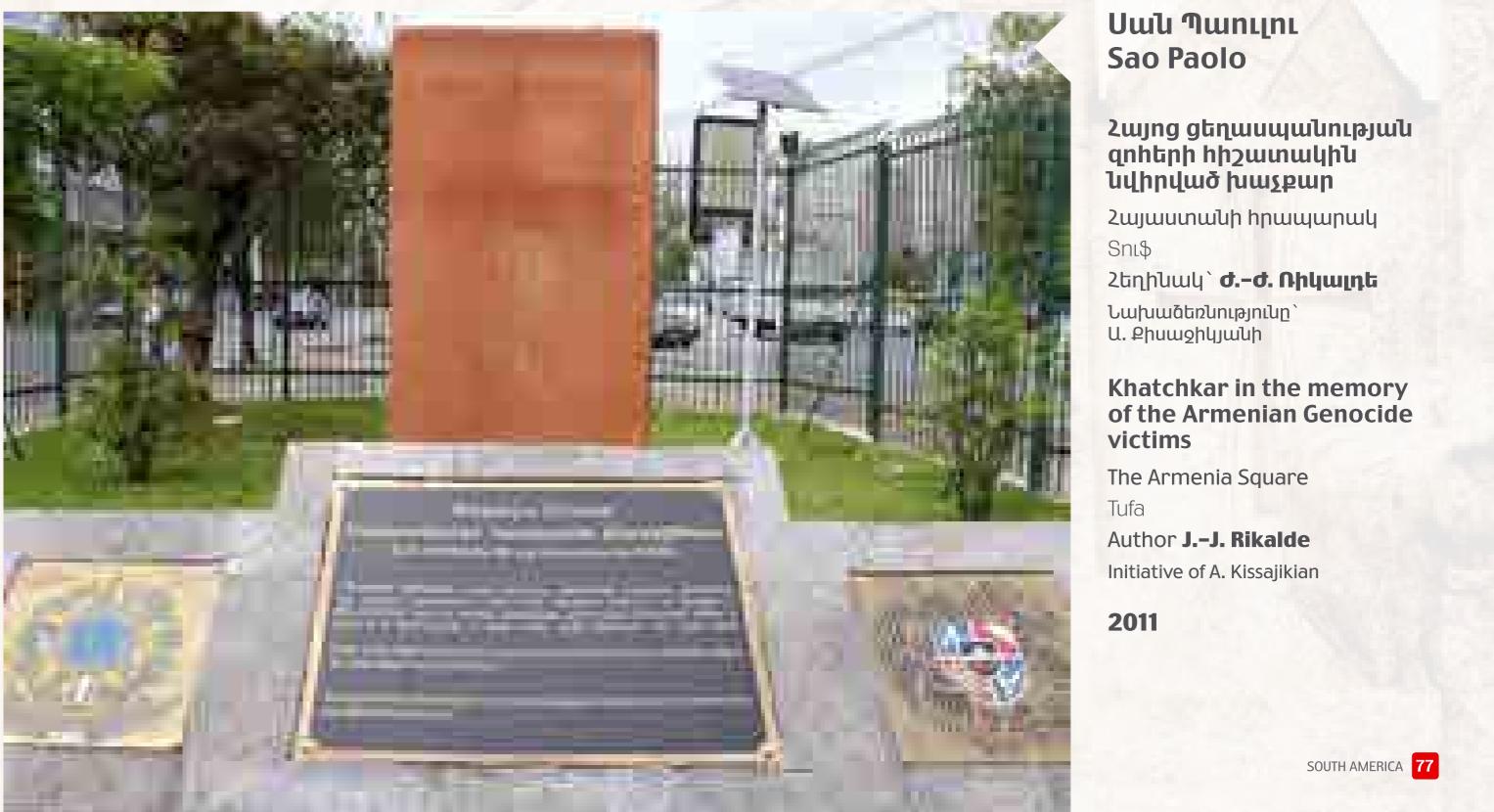
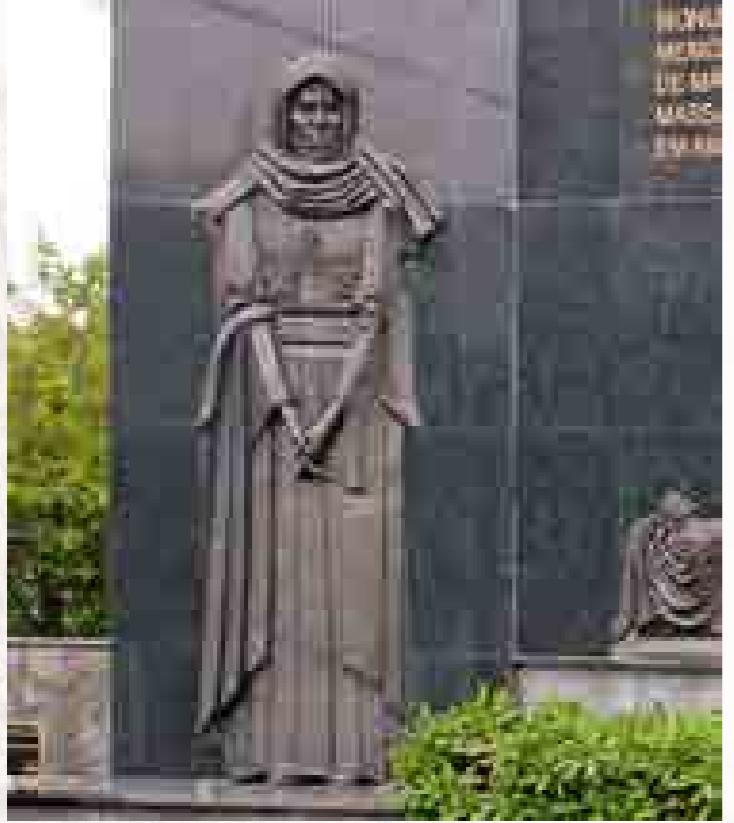
The Armenia Square

Granite, bronze

Initiative of Y. Kissajikian

1968

Սան Պաուլո
Sao Paulo

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված խաչքար
Հայաստանի հրապարակ
Տուֆ
Հեղինակ՝ Ժ.-Ժ. Ռիկալդե
Նախաձեռնությունը՝
Ա. Քիսայիկյանի

**Khatchkar in the memory
of the Armenian Genocide
victims**

The Armenia Square
Tufa

Author **J.-J. Rikalde**
Initiative of A. Kissajikian

2011

Սան Պաուլո Sao Paolo

Հայոց ցեղասպանության
90-ամյակին նվիրված
խաչքար

Սան Պաուլու նահանգի
կենտրոնական ժողովի
տարածք

Տուֆ

Հեղինակ՝ **Գ. Բաղդումյան**

Նվեր Հայաստանի
Հանրապետության կողմից Սան
Պաուլոի իշխանություններին

**Khatchkar devoted to the
90th anniversary of the
Armenian Genocide**

Territory of the Central Assembly
of the State of São Paulo

Tufa

Author **G. Baghumyan**

Gift from the Republic of Armenia to
the São Paulo authorities

2006

Սան Պաուլո Sao Paolo

Խաչքար

Մետրոպոլիտենի «Արմենիա»
կայարան

Տուֆ

Հեղինակ՝ **Ժ. Կառվալո**

Նախաձեռնություն՝ Վ. Բուրմայանի

Khatchkar

Armenia Metro Station

Tufa

Author **J. Carvalo**

Initiative of V. Burmaian

1986

Սան Պաուլո
Sao Paolo

Գրեգորի Մավյանի
կիսանդրին
«Գրեգորի Մավյան»
մանկապարտեզ
Գովածին, բրոնզ

Bust of
Gregorio Mavian
The Gregorio Mavian
kindergarten
Granite, bronze

Սան Պաուլո
Sao Paolo

Հակոբ Մավյանի
կիսանդրին
ՀԲԸ «Հակոբ Մավյան» շենք
Գրանիտ, բրոնզ

Սան Պաուլո
Sao Paolo

Խաչքար հարթաքանդակ
Հայ ավետարանական
եկեղեցու ճակատ

Khatchkar bas-relief
Armenian Evangelical Church
facade

Օզակու Osasco

Հայոց այբուրենին
Նվիրված հուշարձան
Ար Հովհաննես Մկրտիչ
Եկեղեցու բակ
Գրավիտ
Նախաճեռնությունը հայ համայնքի

Monument devoted to the
Armenian alphabet

St Hovhannes Mkrtich Church
yard

Granite

Initiative of the Armenian community

Օզակու Osasco

Խաչքար

Պոնտե Էմիդիո դի Սուսա
կամացի տակ

Տուֆ

Հեղինակ՝ **Ա. Ղուկասյան**

Նվեր՝ Գյումրիից քոյս քաղաք
Օզակուին

Khatchkar

Under the Ponte Emídio de Souza
bridge

Tufa

Author **A. Ghukasyan**

Gift from Gyumri to twin town Osasco

2006

Օզակու Osasco

Խաչքար

Ար Հովհաննես Մկրտիչ
Եկեղեցու բակ

Նախաճեռնությունը հայ համայնքի

Khatchkar

St Hovhannes Mkrtich Church
yard

Initiative of the Armenian community

Օզակու Osasco

Հայոց ցեղասպանութունից
փրկվածներին Նվիրված
կոթող

Հայաստանի հրապարակ
Նախաճեռնությունը հայ համայնքի

Stele devoted to the
survivors of the Armenian
Genocide

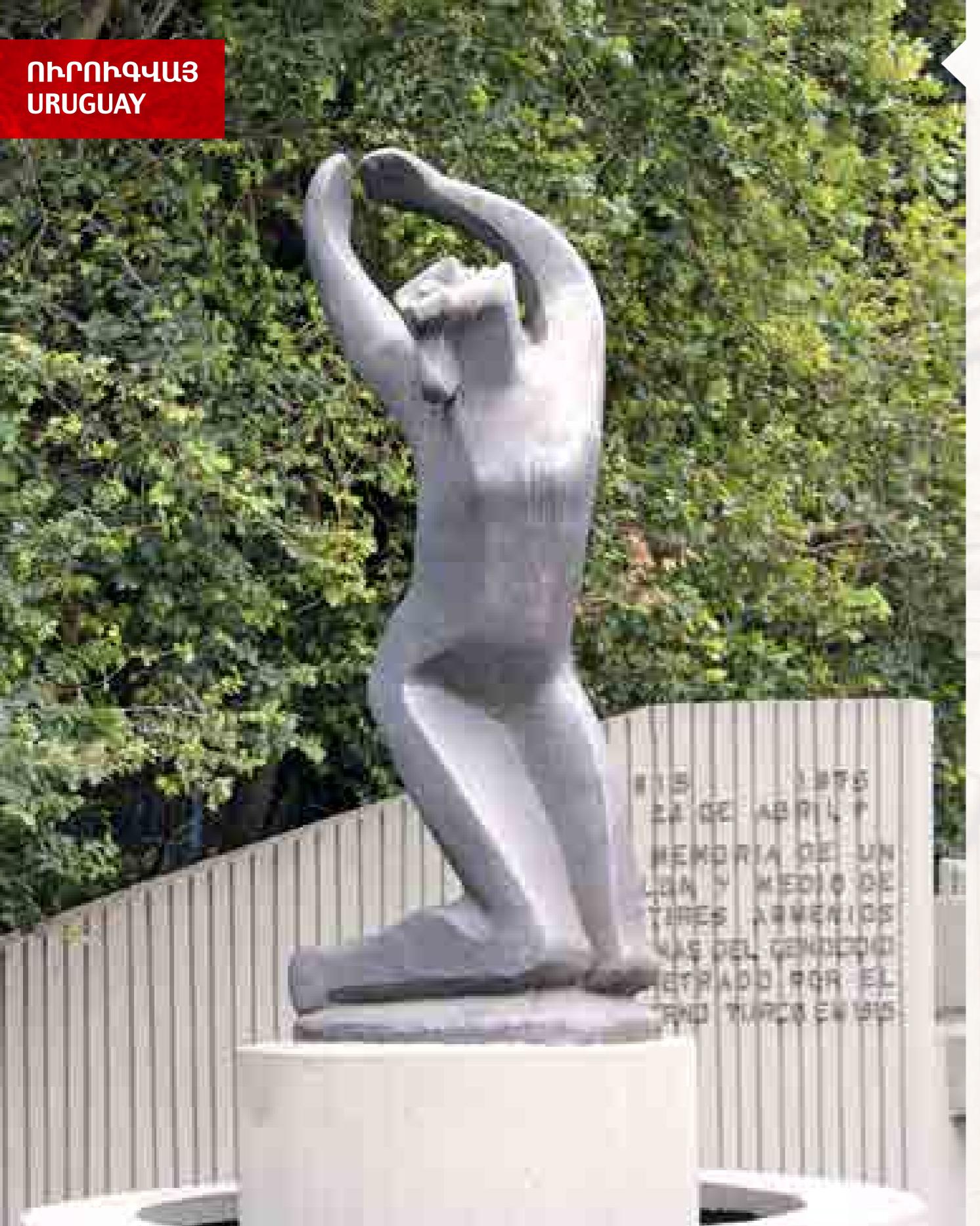
The Armenia Square

Initiative of the Armenian community

1995

1996

ՈՒՐՈՒԳՎԱՅ
URUGUAY

Մոնտեվիդեօ
Montevideo

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

Տեղանակ՝ 2. Խանտէ

Նախաձեռնություն՝ 2. Ռուբենյան,
Հայաստանի հրապարակի
ազգային համաժամանքի

Monument in memory of
the Armenian Genocide
victims

Author **H. Nante**

Initiative of H. Rubenian and the
National Committee of Armenia Square

1975

Մոնտեվիդեօ
Montevideo

Ա. Չուլցյանի հիշատակին
Նվիրված խաչքար

Կարասկոյի օդանավակայանի
մոտ

Տուֆ

Նախաձեռնություն՝ Ամենայն հայոց
կաթողիկոս ՆՍՕՏՍ Գարեգին Բ-ի

Khatchkar in memory of
A. Chouldjian

Near the Carrasco Airport

Tufa

Initiative of the Catholicos of All
Armenians His Holiness Garegin II

2011

Սուստեվիդեն
Montevideo

Հայոց ցեղասպանության
95-րդ տարելիցին
Նվիրված խաչքար
Տեղինակ՝ **Ռ. Նալբանդյան**
Նախաձեռնություն՝ Կ. Կետսյան

2001

Սուստեվիդեն
Montevideo

Խաչքար dévolu à la
commémoration du 95e anniversaire de
l'extermination arménienne
Auteur **R. Nalbandyan**
Initiative de K. Ketsoyan

1971

Սուստեվիդեն
Montevideo

Հայոց ցեղասպանության զոհերի
հիշատակին նվիրված հուշարձան
Բրոնզ, գրանիտ
Տեղինակներ՝ **Կ. Վարդանյան, Ն. Հովհաննիս**
Նախաձեռնություն՝ հայ համայնք

Monument in memory of the Armenian
Genocide victims
Bronze, granite
Authors **Kh. Vardanian, N. Hunanian**
Initiative of the Armenian community

1975

Պիրիապոլիս
Piriapolis

Գաղթականի հուշարձան
Հայաստանի հրապարակ
Բոլոնգ
Նախաճաշությունը՝
հայ համայնքի

Monument to a refugee

The Armenia Square
Bronze
Initiative of the Armenian community

1990

Սուստեվիդե
Montevideo

Սրբուի Մալյանի
հիշատակին նվիրված
խաչքար

Հայ առաքելական եկեղեցու բակ
Տուֆ

Նախաճաշությունը՝ Փիլավջան
ընտանիքի

**Khatchkar in memory
of Srbuhi Malian**

Armenian Apostolic Church yard

Tufa

Initiative of the Pilavdjian family

2010

Սուստեվիդե
Montevideo

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
նվիրված հուշակոթող

Գրանիտ

**Memorial devoted to the
Armenian Genocide victims**

Granite

2005

Չիլի CHILE

Սանտյագո
Santiago

Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին Նվիրված հուշարձան
Նախաձեռնությունը՝ հայ համայնքի

Monument in memory of the Armenian Genocide victims
Initiative of the Armenian community

1975

Սանտյագո
Santiago

Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին Նվիրված Խաչքար
«Հայ տուն» համայնքային կենտրոնի պարտեզ
Հրաբխային քար
Նախաձեռնությունը՝ Շ. Ղարախանյանի

1975

Պուերտո Վիլյամս
Puerto Williams

Խաչքար

Հայաստանի հրապարակ
Տուֆ
Նախաձեռնությունը՝ Էդուարդ Էրնեկյանի և «Կորպորացիոն Ամերիկա» ընկերության

Khatchkar

The Armenia Square
Tufa
Initiative of Eduardo Eurnekian and the Corporation America Company

2011

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

Հայաստանի հրապարակ

2եղինակ՝ **Մ. Զարիկյան**

Նախաձեռնությունը՝ Գոգիկյան
ընտանիքի, Զարիկյան ընտանիքի
և հայ համայնքի

**Monument in memory of
the Armenian Genocide
victims**

The Armenia Square

Author **M. Zarikian**

Initiative of the Gogikian family,
the Zarikian family and the Armenian
community

2002

Կահիրէ
Cairo

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված խաչքար

Աբ Գրիգոր Լուսավորիչ
Եկեղեցու և Կահիրէի
առաջնորդարանի բակ
Տուֆ
Տեղինակ՝ **Գ. Բաղդումյան**

Նախաձեռնությունը՝ հայ
համայնքի և Կահիրէի ազգային
առաջնորդարանի

**Khatchkar in memory of
the Armenian Genocide
victims**

St Gregory the Illuminator Church
and the Cairo Primacy yard

Tufa

Author **G. Baghousian**

Initiative of the Armenian community
and the Armenian Prelacy of Cairo

1996

Կահիրէ Cairo

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան-
աղբյուր

Կահիրէի ազգային
առաջնորդառանի պարտեզ

**Memorial fountain devoted
to the Armenian Genocide
victims**

The Cairo National Prelacy garden

Կահիրէ Cairo

Գրիգոր Եղիյանի կիսանդրին

Կահիրէի ազգային
առաջնորդառանի բակ
Բրոնզ

Նախաձեռնություն՝ Հայ
առաքելական Եկեղեցու խորհրդի

Bust of Grigor Yeghiyan

The Cairo National
Prelacy yard
Bronze

Initiative of the Armenian Apostolic
Church Council

Կահիրէ Cairo

Վահան Թեքեյանի կիսանդրին

Վահան Թեքեյանի դամբարան,
Հելիոպոլիսի ազգային
գերեզմանատուն

Bust of Vahan Tekeyan

Vahan Tekeyan mausoleum,
National Cemetery of Heliopolis

Կահիրե Cairo

Հայ և Եգիպտացի
ժողովուրդների
բարեկամությունը
հավերժացնող
հուշակոթող

Կահիրեի «Էլ-Հորեյա»
զբոսայգի

Monument to the Friendship
between Armenian and
Egyptian peoples

The El-Horreya Park

2007

Կահիրե Cairo

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված խաչքար

Աբ Գրիգոր Լուսավորիչ Եկեղեցի
Մարմար և գրանիտ
Նախաճաշնությունը հայ
համայնքի և Կահիրեի ազգային
առաջնորդարանի

Khatchkar in memory of the
Armenian Genocide victims

St Gregory the Illuminator Church
Marble and granite

Initiative of the Armenian community
and the Armenian Prelacy of Cairo

1965

Ալեքսանդրիա
Alexandria

Նուբար Փաշայի արձանը

Ալեքսանդրիայի ազգային
օպերայի բակ

Բրոնզ

Հեղինակ՝ **Դ. Պուշչ**

Statue of Nubar Pasha

The Alexandria National Opera
Bronze

Author **D. Puech**

Ալեքսանդրիա Alexandria

Նուբար Փաշայի
տապանաքարը
և դամբարանը

Սբ Պողոս-Պետրոս Եկեղեցուն
կից պարտեզ
Գրանիտ, մարմար

Nubar Pasha's sarcophagus and mausoleum

Garden near the
St Poghos-Petros Church yard
Granite, marble

Ալեքսանդրիա Alexandria

Առաքել Բեյ Նուբարյանի
դամբարանը

Սբ Պողոս-Պետրոս Եկեղեցուն
կից պարտեզ
Մարմար

Arakel Bey Nubarian's mausoleum

Garden near the
St Poghos-Petros Church
Marble

Ալեքսանդրիա Alexandria

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

Սբ Պողոս-Պետրոս
եկեղեցու և Ալեքսանդրիայի
առաջնորդարանի բակ
Կարմիր գրանիտ

Հեղինակներ՝ **S. Պասմաճյան,**
L. Հուրմուզ

Նախաճնշությունը՝
Ալեքսանդրիայի ազգային
առաջնորդարանի

Memorial of the Armenian Genocide victims

St Poghos-Petros Church and the Alexandria Primacy yard
Red granite

Authors **T. Pasmachian,**
L. Hurmuz

Initiative of the Armenian Prelacy of Alexandria

1965

Ալեքսանդրիա
Alexandria

Bust of
Tagvor Pasha Agopian
Marble

Թագվոր Փաշա Ագոպյանի
կիսանդրին
Մարմար

Ալեքսանդրիա
Alexandria

Պողոս Բեյ Յոսուֆյանի
կիսանդրին
Ալեքսանդրիայի ազգային
առաջնորդարան
Բրոնզ, մարմար

Ալեքսանդրիա
Alexandria

Պողոս Բեյ Յուսուֆյանի
դամբարանը

Ար Պողոս-Պետրոս եկեղեցու
բակ

Poghos Bey Yusufian's
mausoleum

St Poghos-Petros Church yard

Ալեքսանդրիա
Alexandria

Հարություն Մելքոնյանի
կիսանդրին

Մելքոնյան ազգային
մանկապարտեզ

Բրոնզ

Ալեքսանդրիա
Alexandria

Կարապետ Մելքոնյանի
կիսանդրին

Մելքոնյան ազգային
մանկապարտեզ

Բրոնզ

Bust of
Harutyun Melkonian

Melkonian national
kindergarten

Bronze

ՍՈՒԴԱՆ SUDAN

Խարթում Khartoum

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

Ար Գրիգոր Լուսավորիչ
Եկեղեցու բակ

Մարմար

Տեղինակ՝ **Վ. Սողոմոնյան**
Նախաձեռնություն՝ հայ համայնքի

Memorial of the Armenian Genocide victims

St Gregory the Illuminator
Church yard
Marble

Author **V. Soghomonyan**
Initiative of the Armenian community

1990

Եթովոփիս ETHIOPIA

Ադիս Աբեբա Addis Abeba

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված խաչքար

Ար Գևորգ Եկեղեցու բակ

Աև և սպիտակ մարմար

Տեղինակ՝ **Գ. Լոլիվա**

Նախաձեռնություն՝ հայ համայնքի

Khatchkar in memory of the Armenian Genocide victims

St Gevorg Church yard
Black and white marble

Author **G. Loliva**
Initiative of the Armenian community

2005

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշարձան

Հյուսիսային Ռայոնի Մըքքութիւնի
գրոսայզու գերեզմանատան
հայկական հատված

Մարմար

Հեղինակներ՝ **L. Խանիջյան,**
Կ. Սայադյան

Նախաձեռնություն՝
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս
ՆԱՕՏՏ Վազգեն Ա-ի,
«Հայկական Մերժակոր Արևելք»
կազմակերպության և Սիդնեյի
հայկական Եկեղեցու

**Monument in memory of
the Armenian Genocide
victims**

North Ryde Macquarie Park
Cemetery Armenian section

Marble

Authors **L.Khanijian,**
K. Sayadian

Initiative of the Catholicos of All
Armenians His Holiness Vazgen I,
the Armenian Near East Society
and the Armenian church of Sydney

1989

Սիդնեյ Sydney

Հայոց ցեղասպանության
90-ամակին Նվիրված
հուշաքար

Հուշահամալիր-զբոսայգի,
Մեդոնբանք, Ռայդ

**Memorial stone
commemorating the
90th anniversary of the
Armenian Genocide**

Memorial Park, Meadowbank,
Ryde

2005

Ադելաիդա Adelaide

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշատախտակ

Միգրացիայի թանգարանի
հուշապատ

Բրոնզ

Նախաձեռնությունը՝ Հարավային
Ավստրալիայի հայ մշակութային
միության

**Memorial plaque devoted
to the memory of the
Armenian Genocide victims**

Memorial Wall, the Migration
Museum
Bronze

Initiative of the Armenian Cultural
Association of South Australia

2010

Սիդնեյ Sydney

Հուշակոթող

Ոուքվուր գերեզմանատան
հայկական հատված

Memorial

The Rookwood Cemetery
Armenian section

2005

Սիդնեյ Sydney

Հայոց ցեղասպանության
զոհերի հիշատակին
Նվիրված հուշաքար

Նոր Հարավային Ռեզիլի
խորհրդարանի տանիքի այգի
Մարմար

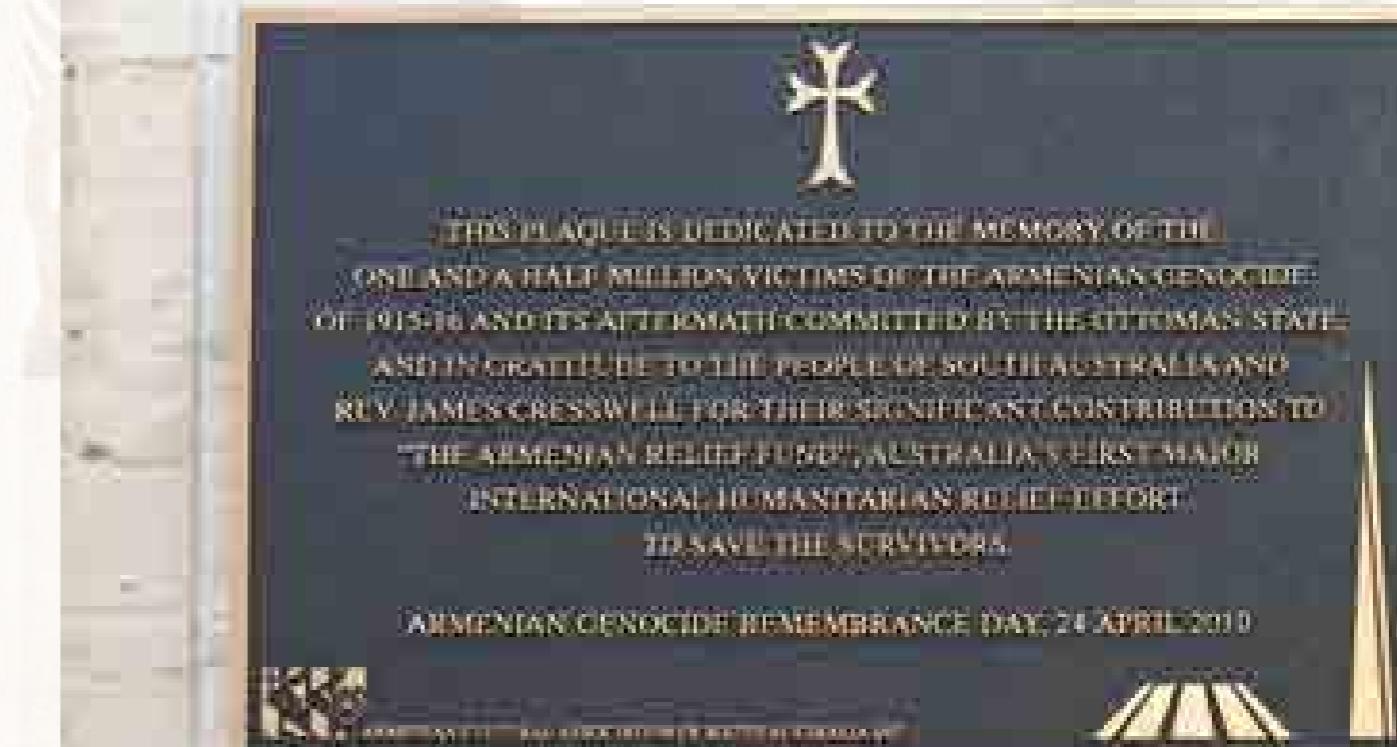
Նախաձեռնությունը՝ Հայոց
ցեղասպանության ճամաչման
Ավստրալիայի միացյալ
հասմանաժողովի

Armenian Genocide victims memorial stone

New South Wales Parliament
House rooftop garden
Marble

Initiative of the United Committee on
Armenian Genocide of Australia

1999

Ադելաիդա
Adelaide

Հայերի, ասորիների
և պոնտացի հոյսների
ցեղասպանության զոհերի
հիշատակին նվիրված
հուշարձան

Սալիբերի գերեզմանատուն
Պողպատ

Նախաճեռնությունը՝ Հարավային
Ավստրալիայի պոնտացիների
եղբայրության, Հարավային
Ավստրալիայի հայ մշակութային
միության և Սուրբական
կազմակերպությունների
համամիհանուր միության
Ավստրալիայի գլխամասային
գրասենյակի

**Monument in memory of
the Armenian, Assyrian and
Pontian Greek genocides
victims**

The Salisbury Cemetery

Steel

Initiative of the Pontian Brotherhood
of South Australia Inc., the Armenian
Cultural Association of South Australia
Inc., and the Assyrian Universal
Alliance–Australia Chapter

2012

ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ
SINGAPORE

Սինգապուր
Singapore

Սինգապուրի ազգային
հուշարձան Մբ Գրիգոր
Լուսավորիչ Եկեղեցու բակի
հուշարձաններ
Մարմար
Նախաձեռնություն՝ L. Palian

Monument in the yard
of the National Monument
of Singapore St Gregory
the Illuminator Church
Marble
Initiative of L. Palian

1970

Սինգապուր
Singapore

«Հիսուսի ուղին դեպի Գոլգոթա»
արձանախումբ

Սինգապուրի ազգային հուշարձան
Մբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու մոտ

Christ on the Way To Golgotha group
of sculptures

Near the National Monument of Singapore
St Gregory the Illuminator Church

Մալակա
Malacca

Հակոբ Շեմիերի տապանաքարը
Թրիստոնյա եկեղեցու միջանցքի կենտրոնական թև

Gravestone of Jacob Shamier
The central aisle of the Christ's Church

**Հատորի ստեղծման աջակցելու համար
«Հայկական աշխարհագրական ասոցիացիան»
շնորհակալություն է հայտնում՝**

Հայր Հարություն Վարդապետ Պատիկյանին (Փրանսիա)
Լևոն Սարգսին (Արևելյան Աստվածություն)՝
Վազգեն Սարգսին (Արևելյան Աստվածություն)՝
Հայր Խորեն Աբենա Առաքելյանին (Հունաստան)՝
Վրեժ Զաքարյան (Կիպրոս)՝
Անդրանիկ Աշճյանին (Կիպրոս)՝
Տիգրան Կարապետյանին (Իտալիա)՝
Տեր Տիրատուր Մարտիրոսյանին (Գերմանիա)՝
Հայր Սերովըն Խապիանյանին (Գերմանիա)՝
Ռազմիկ (Բեռնաշչ) Հարությունյան-Թամրազյանին (Ավստրիա)՝
Մոնիկա Նալբանդյանին (Բրազիլիա)՝
Արամ Աքիրմայսին (Ուրուգվայ)՝
Գուստավ Շուլզմանին (Ուրուգվայ)՝
Աշոտ Եպիսկոպոս Մանացականյանին (Եգիպտոս, Սուդան, Եթովպիա)՝
Էլենա Հարիսոնին (Ավստրալիա)՝
Հայր Ավետիս Համբարձումյանին (Ավստրալիա)՝
Հայր Կիրակոս Դավտյանին (Ավստրալիա)՝
Վահագն Վարդանյանին (Սինգապուր)՝

Հովհակ Յորդենյանին
Հայր Ռուբեն Չարգարյանին
Արև Սամոնելյանին

Հայաստանի Հանրապետություն
արտաքին գործերի նախարարությանը

Կահագն Մելիքյանին
Ջյունիկ Ալաշումյանին
Արմեն Մարտիրոսյանին
Ավետ Աղոնցին
Արմեն Մելքոնյանին
Ռուբեն Կարապետյանին
Կալենտինա Կարահամյանին
Ռուբեն Սոզյանին
Արտակ Ղազարյանին
Տիգրան Մկրտչյանին

Հայաստանի Հանրապետություն սփյուռքի նախարարությամբ

Լուսանկարները՝

Զավեն Սարգսյանի
Խաչատրուր Մարտիրոսյանի
Րաֆֆի Բեդրոսյանի
Պերճ Թերզյանի
Գևորգ Ղարայանի
Արման Կարաօղլյանի
Արմեն Դեմիրճյանի
Վիգեն Ավետիսինի
Էդուարդ Արուտյունյանի
Մարգարիտ Ասոյանի
Անահիտ Հարությունյանի
Մարկոս Զարիկյանի
Լուիս Ֆուենտեսի
Արամ Բադալյանի
Վաչե Ներսեսյանի
Խորինե Դուարտեի
Պարույր Գագագյանի
Լևոն Զագրյանի
Ֆրանս Մակրամի
Լուիշ Ֆիգերուի
Անտոնի Օրտեգայի
Միքայել Չիլինգիրյանի
Դիտեր Շտիգելի
Լուկա Սորինի
Յուսուֆ Սալալի
Ալի Դալմանի
Զաքար Քելեքյանի

Տպագրված է «Անտարես» հոլդինգի տպարանում
Printed at “Antares” Holding printing house

**For support in preparing the volume,
the Armenian Geographic Association
extends its gratitude to:**

Father Harutyun Bezdikian (France)
Levon Sargs (The Netherlands)
Vazgen Sargs (The Netherlands)
Father Khoren Araqelyan (Greece)
Vrezh Zacharian (Cyprus)
Antranik Ashdjian (Cyprus)
Tigran Karapetyan (Italy)
Father Diradur Sardaryan (Germany)
Fr Serovye Isakhanyan (Germany)
Razmik (Beransch) Harutunian-Tamrazian (Austria)
Monica Nalbandian (Brazil)
Aram Akirmalian (Uruguay)
Gustavo Zulamian (Uruguay)
Bishop Ashot Mnatsakanyan (Egypt, Sudan, Ethiopia)
Elena Harrison (Australia)
Fr Avetis Hambardzumyan (Australia)
Fr Kirakos Davtyan (Australia)
Vahagn Vardanyan (Singapore)

Hovig Eordekian
Fr Ruben Zargaryan
Arev Samuelyan

Ministry of Foreign Relations
of the Republic of Armenia

Vahagn Melikian
Dziunik Aghajanyan
Armen Martirosyan
Avet Adonts
Armen Melkonyan
Ruben Karapetyan
Valentina Karakhanian
Ruben Mozian
Artak Ghazaryan
Tigran Mkrtchyan

Ministry of Diaspora of the Republic of Armenia

Photos by:

Zaven Sargsyan
Khatchatur Martirossyan
Raffi Bedrosyan
Pertch Terzyan
Gevorg Gharayan
Armand Karaoglyan
Armen Demirjian
Vigen Avetis
Eduard Arutnjan
Margarit Assoyan
Anahit Harutyunyan
Marcos Zarikian
Lucio Fuentes
Aram Badalyan
Vache Nersesyan
Jorge Duarte
Paruyr Gazazyan
Levon Zagryan
Francois Makram
Luis Figueiro
Antonio Ortega
Mike Tchilingiryan
Dieter Stiegel
Luca Sorini
Yusuf Salal
Ali Dalman
Zakar Kelekin

ANITA ELIZABETH
ROBERTSON ANDERSEN
WIC STATE OF CALIFORNIA
DEPARTMENT OF MOTOR VEHICLES
MAY 1978 PERIODIC INSPECTION